

Telefon: 06 27 532 235

E-mail: godikastelyovi@gmail.com

Pedagógiai program

Gödi Kastély Óvoda

2025. szeptember 01.

A helyi óvodai nevelés jogi és tartalmi keretét meghatározó dokumentumok

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény

- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról - 2003. évi CXCV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXCV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Törvények

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

2003. évi CXCV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Kormányrendeletek

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2016/679. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény végrehajtásáról

48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiaiszakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról

15/2013. (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról Irányelv: A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló további dokumentumok:

- Az óvoda Alapító okirata

I. BEVEZETŐ

Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:	Gödi Kastély Óvoda
Az óvoda címe, telefonszáma:	2131 Göd, Béke út 3. 27/532-235
Az óvoda fenntartója, címe:	GÖD VÁROS ÖNKORMÁNYZATA 2131 Göd, Pesti u. 81.
Az óvoda alapító okiratának száma, kelte:	2022.08.30.
Az engedélyező szerv neve:	GÖD VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
OM azonosító:	032822
Az óvoda igazgatója:	Balkányi Nikoletta

Az óvoda épületei-elérhetőségei:

Kastély Óvoda 2131 Göd, Béke út 3.
Hétszínvilág Óvodaegység 2131 Göd, Jávorka Sándor utca 12-14.
Fácán 1-2 Óvodaegységek 2131 Göd, Rákóczi Ferenc utca 24.
Mesevár Óvodaegység 2131 Göd, Rákóczi Ferenc utca 142.

Az intézmény napközi otthonos óvodaként működik.

I.1. Küldetésnyilatkozatunk, értékeink

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik.

Fő célunknak tekintjük:

- hogy a gyermekeket olyannak fogadjuk el, amilyenek, őket empátiával és toleranciával tiszteletben tartjuk
- hogy érzelmi biztonságot teremtsünk
- hogy nevelőmunkánkat egyéni képességeikhez, érdeklődésükhöz, fejlődési ütemükhöz igazítsuk
- hogy tapasztalatokra, élményekre épülő ismeretszerzést biztosítsunk

Az óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A gyermeket,- mint fejlődő személyiséget, gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Nevelőtestületünk nevelési programját az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja iránymutatásaival, és az „Óvodai nevelés játékkal, mesével” c. program adaptációjával készítette el. Ebben helyet kapnak különböző - kompetencia alapú - innovatív pedagógiai törekvések és a sajátos nevelésű gyermekek óvodai nevelése is.

Programunk alapja:

- az óvodáskorú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, (szociális kompetencia) - amely magába foglalja a gyermeki személyiség fejlesztését és az életre való felkészítést (kompetens személyiség)
- törekszünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is megvalósuljanak az óvodai nevelés általános célkitűzései.

Küldetésünk a gyermekek személyiségének fejlesztése, testi-lelki-szociális szükségleteinek kielégítése, esetleges hátrányos helyzetükhöz, sajátos nevelési igényükhöz, és eltérő fejlődési ütemükhöz igazodva.

Ennek alapfeltétele:

- a gyermekek minél több irányú megismerése, megértése és feltétel nélküli szeretete
- az egyénileg különböző belső érési folyamatok figyelembevétele és a külső fejlesztő hatások tervszerű és céltudatos összehangolása.

I.2. Gyermekkép

Az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

Arra törekszünk, hogy igazodjunk a gyermek egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez. Célunk, hogy a pedagógiai programban foglaltak, és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek.

A sajátos nevelésű gyermekek óvodai ellátása integrált nevelésben valósul meg. Együttnevelésünk során segítjük a sajátos nevelési igényű, az akadályozott és a részképesség zavarokkal küzdő gyerekeket oly módon, hogy az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez, fejlesztési területeikhez, a túlterheltség elkerüléséhez.

Fejlesztési foglalkozásaink programja, az óvodai program tartalmi elemévé válik, figyelembe véve a szakértői bizottság szakvéleményét. Óvodai fejlesztésünket az utazó gyógypedagógusokkal együttműködési megállapodás keretén belül végezzük. Segítjük továbbá a kiemelt képességű gyermekeket, és a különbözőségek elfogadását.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú és befogadó, törekszik a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nevelünk a másság elfogadására, tiszteletben tartására. Az óvoda nem ad helyet semmilyen előítéletnek. Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesen szűkebb és tágabb környezetéből élményeket, tapasztalatokat.

A személyiség kibontakoztatásához egyéni, differenciált bánásmód, személyes, bensőséges kapcsolat szükséges, amely minden gyermeket megillet.

Óvodai nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségleteihez.

Minden gyermek számára biztosítjuk az egyforma esélyt a fejlődésre, fejlesztésre, ezért segítő szolgáltatásaink:

- logopédus és óvodai fejlesztő pedagógus, akik minden gyermek számára elérhetőek
- változatos módszerekkel fejlesztünk, igazodva a gyermekek egyéni részképességeinek szintjéhez
- nevelési időben csak úgy szervezünk külső személy által végzett, - az óvodai tervekhez kapcsolódó, szülői igénnyel, engedéllyel - szolgáltatást, (pl: néptánc,) hogy annak teljes időtartama alatt óvodapedagógusi jelenlét van.

Nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben. Kialakított szokásrendszerünk segíti a gyermeket abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa. Közösségi nevelésünk alapelve, hogy a gyermek, mint egyén, megtalálja helyét a közösségben. A szokásrendszerünkön és az együttélésből fakadó interakciókon keresztül fejlődik normarendszere, mely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is. Óvodai nevelésünk egészét áthatja az a tudat, hogy óriási a felelősségünk a gyermekek nevelése terén. Ők feltétlen bizalommal fordulnak hozzánk, „felnőttekhez”, ezt úgy szolgáljuk meg nevelőmunkánk során, hogy egy bizalomra, biztonságra épülő, stabil kapcsolat váljék belőle.

I.3. Óvodakép

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye. A családi nevelés kiegészítője, a harmadik életévétől az iskolába lépésig biztosítja a gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Intézményünkben megvalósítjuk az integrált nevelést-oktatást a sajátos nevelést igénylő gyermekek számára is, és az együttnevelés során igyekszünk magasabb értéket kínálni.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben, vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Pedagógiai tevékenységünkkel, tárgyi környezetünkkel biztosítjuk a legmegfelelőbb feltételeket ahhoz, hogy a gyermekekben megteremtődjenek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Óvodapedagógusaink feladata és célunk egyben az, hogy a gyermekek fejlesztése során mindig a legalkalmasabb megoldásokat keressük. A családhoz hasonlóan megértő, együtt érző, elfogadó nevelői légkört teremtünk, melyben a gyermeket gondoskodás, bizalom, megbecsülés, szerető figyelem, tisztelet és különleges védelem illeti meg. Óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedéseink a gyermeki személyiséghez igazodnak.

Az adott életkorhoz megfelelően arra törekszünk, hogy:

- megteremtjük a testi-lelki-szellemi harmóniát
- elősegítjük a gyermeki személyiség kibontakozását
- csökkentjük az esetleges hátrányokat

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, a tehetséggondozás, a családokkal szoros együttműködésben valósulhat meg.

Az óvodai differenciált fejlesztés keretei mellett, az óvodán kívüli lehetőségek felkutatása is szükséges, mely tovább segíti a tehetség kibontakozását

(rajz, mozgás, zene). Számunkra a kulcsszó a differenciálás, mely figyelembe veszi a lemaradó, a normál haladású, és a tehetséges gyermekeket is.

„Nem játékosan és mesésen tanítunk, hanem játszunk és mesélünk, melynek természetes hozadéka a kisgyermeki tudás.”

Az „Óvodai nevelés játékkal, mesével c.” program adaptációját szellemisége miatt választottuk.

A program lényege, hogy a jó szokások és a gyermeki műveltség megalapozása a játék és a mese nyelvén valósuljanak meg. Ezek segítségével teremthető meg az egymásra figyelő, a játék ötleteit átadó-átvevő nevelői légkör.

A 3-7 éves gyermekek testi, lelki tulajdonságaira épített program alkalmazásával az érzelmi, társas és értelmi képességek ápolása és fejlesztése valósulhat meg a testi és lelki egészség feltételei között. A program tartalmazza a játékkal és mesével nevelés lélektani és pedagógiai indokait, a teendők rendszerbe foglalását és elemzését.

Alapvető ismérve a gyermekek és felnőttek között létrejövő óvodai kapcsolatok, helyzetek megoldásának megkönnyítése, a játék és a mese jelrendszerének, "nyelvezetének" segítségével.

A nevelési alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
- a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról. E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak, emberi értékek közvetítéséről
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről

Együttnevelésünk során megvalósítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek számára a habilitációs és rehabilitációs szemléletet. A sérülés specifikus módszerek, eljárások alkalmazását figyelembe véve a sajátos nevelés típusát, és az egyéni fejlődési sajátosságokat.

Valljuk, hogy a gyermeket hagyni kell nyugodtan és természetesen, a saját ütemében fejlődni, egyéni képességeihez mértén, tiszteletben tartva személyiségét.

Óvodai nevelésünk keretein belül biztosítjuk a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek önazonosságának megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését a multikulturális és interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

II. NEVELÉSI CÉLKITŰZÉSEINK

Feladataink, elérendő céljaink:

- a multikulturális nevelés megvalósítása
- a bevándorló gyerekek nyelvi és kulturális integrációja
- a befogadó ország nyelvének elsajátítása
- a befogadó ország értékeihez való pozitív kötődés kialakulása
- nyitott és megértő viselkedés kialakítása a más ajkúak nyelve és kultúrája iránt

Programunk alapján:

- az életre nevelünk
- gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek egy jól megélt, teljes és igazi kisgyermekkor után lépjenek a következő életszakaszba

Óvodánkban a gyerekeket szeretet és bizalom övezi, ahol biztonságos, otthonos, derűs, nyugodt, légkörben tölthetik egész napjukat.

„Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek a szülőé, és ezer szállal kötődnek egymáshoz. Életük berendezése alapvetően a szülők dolga, kötelessége.

Mi abban segítünk, hogy egyre bátrabban és önállóbban kimerészkedjenek a családi fészkekből. A fészket azonban nekik kell építgetni, kibélelni és testi-lelki szempontból tisztán tartani. Mi a fészek körül járásában, a tágabb környezet felderítésben, az abba való beilleszkedésben szolgálhatjuk a gyerekek javát.”

Nevelő munkánk tudatos, tervszerű tevékenység, melyben érvényesül:

- a partnerközpontú szemlélet,
- az innovációra való nyitottság és igény
- fontosnak tartjuk a családok nevelési szokásainak megismerését, a családokkal való együttműködést, a kulturált párbeszéd, az építő kritika megfogalmazását és a korrekt érdekérvényesítést

Munkákhoz a szülők egyetértése, támogató beleegyezése szükséges.

II.1. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, mely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évben, az iskolai nevelésre-oktatásra készíti fel.

Az óvodai nevelés célját az általános feladatok megvalósításával érjük el:

- egészséges életmód alakítása
- érzelmi, erkölcsi, és közösségi nevelés
- anyanyelvi és értelmi fejlesztés
- sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása, együttnevelés többségi óvodai keretek között-szakértői bizottság véleményének figyelembevételével

A pedagógus alapvető feladata, hogy:

- a nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról,
- ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint működjön együtt gyógypedagógussal, konduktorral, vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, és a hátrányos helyzetű gyermek felzárkózását elősegítse
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges gyermekeket
- előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket
- a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával
- a gyermekek és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tartsa tiszteletben, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon
- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse
- vegyen részt a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse
- pontosan és aktívan vegyen részt a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken
- határidőre szerezze meg a kötelező minősítéseket
- őrizze meg a hivatali titkokat
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson
- a gyermek érdekében működjön együtt munkatársaival és más intézményekkel

II.2. Az egészséges életmód alakítása

A lelki egészségfejlesztés célja, hogy:

- elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést
- támogassa a gyermek esetében a környezethez történő alkalmazkodást
- felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket
- pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érintő változásokra

A konfliktusban érintett gyermekek kiemelt segítségben részesülnek. **A pszichológus igénybevétele alapvetően önkéntes. Amennyiben azonban az érintett gyermek vonatkozásában a viselkedési problémák ismétlődő jellegűek,** az intézmény igazgatója köteles értesíteni óvodás gyermek esetén az

óvodapszichológust, és egyúttal meghatározza azt az időpontot, amikor a gyermek **pszichológus tanácsadáson részt vesz**. Az óvodapszichológus az óvoda szervezeti keretei között alkalmazza szaktudását.

Az egészségnevelés pedagógiánk alapja, hisz nevelésünk minden mozzanatában benne van. A gondozás az óvodai nevelésünk egyik alapvető tevékenysége, kiemelt jelentőségű.

Feladatunk, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, ehhez a biztonságos környezet biztosítása, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartása megalapozása. Olyan felnőtt „modell” jelenléte szükséges, mely által az egészségvédő szokásokat a gyermekek mintakövetés által sajátítják el.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelten jelentőségű.

II.3. Gondozás

Ezen belül az óvodai nevelés feladatai:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermek testi képességi fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmódra nevelés
- a testápolás, **tisztálkodás**
- az **étkezés, ezen belül: különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése**
- **a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése**
- **a fogmosás,**
- az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- speciális gondozó, prevenciós, korrekciós, testi-lelki nevelési feladatok ellátása, a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve

Étkezés:

A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket, az esetleges ételallergiát. A folyadék az egész nap során – igény szerint – és az étkezések alkalmával is rendelkezésére áll a gyermekeknek.

Testápolás:

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozás szokásainak összehangolását. A gyermek az óvónővel való közös együttműködés során sajátítja el a gondozási műveletek technikáját és alakítja ki igényét az önálló testápolásra (haj, bőr köröm, fogápolás).

Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek akkor mehetnek WC-re, amikor akarnak.

Öltözködés:

A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a többretegű öltözködés biztosítását. Napközben többször is az óvodapedagógus segítségével öltöznak a gyermekek, miközben önállóságra buzdítjuk őket. Figyelünk a szükség szerinti cipőcserére, az egészséges tartást biztosító lábbeli használatára.

Mozgás: A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. Az udvar és a Fácán épületben lévő tornaszoba kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben is végezzenek nagymozgásos tevékenységeket. Ehhez az óvodapedagógus teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő).

A mindennapos mozgásra, szervezett foglalkozásra napi-, és hetirend szerint kerül sor. A szabad levegőn történő délelőtti és délutáni mozgás, a játék a gyermekek mindennapi elfoglaltságának része. Itt lehetőségük nyílik új mozgásformák kipróbálására, begyakorlására, önbizalmuk erősítésére. A mozgásos játékokhoz az óvodapedagógus ad ötletet, biztatja, segíti őket. A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül, közös élményt is jelentenek számukra.

Pihenés:

A pihenés/ alvás feltételeinek megteremtéséhez a nyugodt légkör biztosított. A délutáni csendespihenőt megelőzően a mindennapos mese, esetleg relaxációs zene a gyermekek nagyon várt programja.

A délutáni pihenő / pihentető alvás - minden kutatás szerint – fontos a testi/lelki szükségletek, a testi fejlődés érdekében, és a tudományos megközelítés szerint, alig befolyásolja az esti alvás időtartamát!

II.4. Egészségvédelem, egészségfejlesztés, edzés

- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása és megőrzése
- egészséges életmód
- testápolás, higiénés szabályok betartása
- mindennapos testnevelés, testmozgás, megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki, nevelési feladatok ellátása (pl. védőnői-orvosi szűrés évente)
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés szokásainak alakítása, elsősegélynyújtás
- levegőztetés, sok szabadban történő tevékenység

II.5. Testi nevelés

Mozgás

A mozgás az élet alapvető jelensége és szükséglete, mely befolyásolja az egészséges test, a lélek és az értelem alakulását.

A gyermek természetes mozgásigényét sokféle szabad és célirányos mozgás tevékenységgel elégítjük ki, spontán és tervszerű formákban. A rendszeres és örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, mintát adva ezzel a szülőknek is. A mozgást és a finom-motorikát fejlesztő játékoknak, prioritást biztosítunk.

Fontosnak tartjuk, hogy:

- észreveggyük a gyermek mozgáshiányát, és mozgásingerekkel kompenzáljuk azt
- ügyeljünk a helyes testtartásukra, állóképességükre

Céljaink:

- a mozgáslehetőségek biztosítása, mindennapos testnevelés
- a mozgásszükséglet kielégítése
- a szabad mozgás lehetőségének biztosítása
- a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése
- a testi képességek fejlődésének segítése
- a mozgás megszerettetése a megfelelő tevékenységek és a rendszeresség által
- a mozgás által az értelmi és szociális képességek fejlesztése

Levegőzés, pihenés és alvás

A levegő az egészséges életmód fontos eleme. Az évszakoktól és az időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltik a gyerekek a szabadban.

A gyermek természetes joga a csendhez és a pihenéshez való jog, ezért különösen ügyelünk a nyugalom feltételeinek megteremtésére, melyhez biztosítjuk a személyi és tárgyi feltételeket.

Célunk, hogy:

- a gyermek saját cselekvőképességéhez viszonyítva jusson el az optimális szintre. Az óvodapedagógusnak kötelessége e cél elérése érdekében támogatni, bátorítani a gyermekeket
- a gyerekeknek válják igényükké az egészséges életmód
- a gyerekek érezzék magukat biztonságban
- válják a gyerekek igényévé a játékot, rendszeres mozgást, pihenést, táplálkozást, testápolást, öltözködést tartalmazó életritmus
- a gyerekek önállóvá váljanak a testi szükségleteik kielégítésére

Feladatunk:

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet fenntartása és folyamatos javítása.
- A gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése.
- A helyes életritmus kialakítására az életkori sajátosságokat szem előtt tartó, rugalmas, következetes napirend és heti rend megtervezésével és megszervezésével.
- Az egyéni bánásmód érvényesítése a személyiség fejlődés ütemében, miközben az érési folyamatokat nem sűrgetjük, mert az neuralizálhatja a gyerekeket
- A táplálkozási, öltözködési, testápolási, pihenési szokások formálása

Pedagógiai eljárásainkat, azok alkalmazását a gyermekekhez mérjük, melyben hangsúlyt kap a kivárá és a türelem.

II.6. Egészséges táplálkozás

Az intézményben nyújtott közétkeztetés keretében, kapcsolatot tartunk az élelmezésvezetővel annak érdekében, hogy a gyerekek az élettani szükségleteiknek megfelelő minőségű és mennyiségű étkezést kapják.

A kulturált étkezéshez esztétikus környezetet (terítés, tisztaság), és a felnőttek modellértékű jelenlétét biztosítjuk. A gyermekeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az ételek elfogadására.

Egészséges táplálkozási szokások kialakításánál figyelünk:

- az étkezések időritmusára
- a megfelelő idő biztosítására
- a nyugodt körülményekre
- a megfelelő mennyiségű folyadékbevitelre
- az esztétikai körülményekre, amik kedvet adnak az étkezéshez

II.7. A környezettudatos magatartás megalapozása - intézményi innováció

Óvodai nevelésünk céljainak, feladatainak megvalósítását segíti az a tény, hogy óvodaépületeink elhelyezkedése a természeti környezetben rendkívül jó. A Duna-part, a kiserdő közelsége számtalan lehetőséget kínál a természeti értékek felfedezésére, a természet megfigyelésére, védelmére. A „madárbarát óvoda” cím elnyerése is igazolja ez irányú elkötelezettségünket.

Az óvodai évek során a környezetre érzékeny gondolkodásmód kialakítása, és a tapasztalatszerzés mellett, gyakorlatban is részt vesznek a gyerekek a környezet védésében, gondozásában:

- rendszeresen követik az évszakváltást közvetlen természeti környezetünkben
- a mókus és téli madáretetés beépült nevelésünk rendszerébe
- a környezettel kapcsolatos témakörök / természetvédelem fontossága/ a tématervekben megtalálhatók
- a környezettudatos szemlélet megnyilatkozik a szelektív / papír hulladékgyűjtésben, energiatakarékosságban
- környezetünk gondozásában az életkoruknak megfelelően vesznek részt a gyerekek, felnőtt irányítás mellett

„Környezettudatosság az óvodánkban”

Környezetünk védelme nagyon fontos feladat. A gyermekek környezettudatosságra nevelése már az óvodáskorban megkezdődik, s remélhetőleg az óvodai évek alatt olyannyira erősödik, hogy biztos alapot teremtsen további életükhöz. Életkori sajátosságaikhoz igazodva, környezeti nevelőmunkánkban arra törekszünk, hogy képesek legyenek a környezetet érintő tevékenységek felelős értékelésére, és a környezettudatos életvitelre. Az óvodáskorban számtalan lehetőség nyílik arra, hogy a korukhoz igazodó feladatokon, tevékenységeken, tapasztalatokon keresztül megtanulják, és fogékonnyá váljanak arra, hogy vigyáznunk kell környezetünkre, óvni kell környezeti értékeinket.

- ne szennyezzük a levegőt

- takarékoskodjunk az édes vízzel
- kevesebb hulladékot termeljünk, s azt gyűjtsük szelektíven
- védjük a természetet, és élőlényeinket

Ezek a környezeti céljaink egymásra épülnek, fokozatosan valósítjuk meg őket, és áthatja egész óvodai nevelésünket. A gyermeki nyitottságra, a rácsodálkozás erejére támaszkodva kell megmutatnunk a környezet szépségét, kialakítanunk a környezet iránti tiszteletet.

Rajtunk pedagógusokon, személyes példamutatásunkon is múlik az, hogy a jövő generációját olyanná formáljuk, akik helyén kezelik a környezet védelmét. Felismerjük, hogy a civilizáció áldásai mellett, egyre növekszenek a civilizációs ártalmak is, melyek visszafordíthatatlan károkat okozhatnak.

Környezetünk számtalan csodával örvendeztet meg minket, háláljuk meg ezt úgy, hogy megőrizzük szépségét a világ végezetéig.

Az elérendő célok:

- a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása
- odafigyeléssel és segítségnyújtással az egészséges környezeti feltételek és szokások, az érzelmi biztonság megteremtése
- ne csak a környezet megvédésre neveljünk, hanem a környezettel való együttélésre, a környezeti kultúrára is
- környezeti nevelésünk követelménye legyen a környezeti problémák iránti érzékenység felkeltése, a környezettudatosság formálása
- a természeti környezet alapösszefüggéseinek megértéséhez hozzájáruló tapasztalat-, és ismeretszerzés többféle lehetőségének biztosítása (spontán, szervezett)
- a környezethez való pozitív attitűd és helyes értékrendszer alakítása
- a közvetlen környezet értékeinek megismertetése, megszerettetése
- szokások, viselkedési formák megalapozása
- képességek és készségek tudatos fejlesztése, melyek elősegítik a természetes és az ember által épített környezettel, és az ott lévő értékekkel való harmonikus kapcsolatot

II.8. Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt az szükséges, hogy:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól

2. A szocializáció szempontjából meghatározó:

- a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása
- a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) megalapozása
- akaratának (ezen belül: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és hozzá segíti ahhoz, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja. Ismerje fel a természetben és az emberi környezetben a jót, a szépet és becsülje meg azokat.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe, az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettel léghő vegye körül. Szükségesnek tartjuk, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék a gyermeket.

A kisgyermek az óvodába kerüléssel új élethelyzetbe kerül:

- megváltozik életritmusa
- alkalmazkodnia kell az új környezethez, az ott dolgozó, számára addig ismeretlen felnőttekhez és gyerekekhez
- megtapasztalja a családtól való – ideiglenes - elszakadást. Ez az új helyzet a kisgyermekből sokféle reakciót válthat ki, melyet óvodánk minden dolgozója természetesnek vesz, tiszteletben tart és ebben maximális segítséget nyújt.

A társaknak az óvodai csoportnak egyénekre gyakorolt fejlesztő hatása nem vitatható.

A személyközi kapcsolatok támogatják a szülőről való leválást, erősítik az énképet.

- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek, valamint a szülő-óvodapedagógus kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze

Munkánkhoz a szülők egyetértését, támogató beleegyezését bírnunk kell.

A szülők, gyermekük óvodába kerülésekor rövid tartalmi összefoglalót, tájékoztatást kapnak nevelési felfogásunkról, programunkról. Programunkat a későbbiekben is bármikor olvashatják az óvodában, illetve az intézményi honlapon, fogadóóráinkon szívesen szolgálunk bővebb információval.

A gyermekek egészséges személyiségfejlődéséhez fontos a türelmes, toleráns, szeretetteljes óvodapedagógus-gyermek kapcsolat.

A kisgyermek jó közérzetéhez, szükségleteinek kielégítéséhez szükség van a felnőtt testközelségére, „tanító”segítségére, együttműködésére. Eközben a gyermek a megszerzett ismeretek által fokozatosan válik önállóvá szükségleteinek kielégítése terén is.

Céljaink:

- Elősegítjük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és teret engedünk önkifejező és önértékesítő törekvéseinek;
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit; a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére neveljük.
- az óvodában a gyermek nyitottságára és érzékenységére építve elősegítjük azt, hogy ismerje fel a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jót, szépet, tisztelje és becsülje azt
- ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet, a szülőföldhöz való kötődés alapja

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe, az - ágazati jogszabályokban meghatározott, - speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Feladataink:

- az újonnan érkező gyermek közösségbe történő befogadásának segítése
- a belső igény kialakítása a kölcsönös kapcsolatfelvételre
- esztétikai érzelmek fejlődésének elősegítése, ízlésnevelés
- morális érzelmek fejlesztése, a közösség magatartási szabályainak, erkölcsi normáinak való megfelelés
- az eltérő személyiségvonások tolerálása
- intellektuális érzelmek alapozása, fejlesztése a megismerő folyamatokhoz kapcsolódva
- olyan tevékenységeket szervezünk, amelyekkel közösen megélt élményeket biztosítunk
- a gyermekekkel együtt alakítjuk a közösségi szokásokat, szabályokat
- törekszünk a felesleges akadályoztatások kiiktatására
- teret engedünk a belső fékek kitapogatására, próbálgatására, elkerülve a szabadoságot, féktelenséget, előtérbe helyezve a természetességet
- fokozatosan, tervszerűen ismertetjük meg az udvarias viselkedés szabályait, normáit
- az egymáshoz való alkalmazkodás tanulását segítjük
- felkaroljuk és segítjük a formálódó baráti kapcsolatokat
- a gyermekek óvodába lépése előtt, igény szerint meglátogatjuk a családot
- a szülők igénye szerint, teret adunk a szülői beszoktatásnak, ha az eredményesen működik
- a hagyományok ápolásával, ünnepek szervezésével közös örömteli élményeket biztosítunk
- mintakövető magatartással adunk példát a gyermekeknek és a szülőknek

Szociális fejlesztés:

- a közösségi szokások betartására való ösztönzés
- kapcsolatteremtő és megtartó képességek fejlesztése
- konfliktus kezelés tanítása
- szociális érzékenység, empátia fejlesztése
- alkalmazkodás és akarati tulajdonságok, tolerancia fejlesztése

Fontosnak tartjuk, hogy:

- gyermekeink legyenek jól neveltek és udvariasak,
- a felnőttekkel és a társaikkal együttműködők (egyszerű konfliktusaikat legyenek képesek megoldani)
- erősödjön meg a gyermekben az empátiás készség
- erősödjének a gyermek szociális érzelmei
- erősödjének esztétikai fogékonyságai
- erősödjének erkölcsi tulajdonságai (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség)

„Erkölc nélkül nincs ember” (Seneca)

Erkölcsei nevelésünk célja, a szokások, szabályok, erkölcsi értékek tudatosítása, normák kialakítása.

Nevelőmunkánk a gyermek-gyermek viszonylatában egymás megismerése, a toleranciára, a különbözőségek megismerésére, elfogadására, tiszteletére irányul. A nevelésben elsősorban a légkör és a példa nevel. A gyermek a közvetlen környezetéből meríti a modelleket, a szerepeket. A nyugodt légkör biztosításával segítjük a gyermekek öntevékeny kibontakozását, és annak lehetőségét, hogy nyitottak legyenek az új, a szép, és a jó befogadására, az azokkal való azonosulásra. Nem feledkezünk meg arról, hogy az óvodáskor sajátossága az érzelmi telítettség. A nevelésben fontos szerepet tölt be az érzelem, mi ennek megfelelően biztosítjuk számukra a szeretetet, a figyelmet, az önkifejezést.

Társas együttműködés közben tanulják meg a gyermekek az egymás felé fordulást, egymás segítségét, valamint a közösség alapvető normáit.

Fontos tehát:

- a közösségbe tartozás érzése
- a baráti kapcsolatok alakulása
- a beilleszkedés, befogadás
- a tisztelet egymás iránt
- a másság elfogadása
- a segítségnyújtás – segítség elfogadása
- a viselkedési normák (udvariasság, előzékenység, kedvesség, figyelmesség) kialakítása, megtanítása
- az igazmondás, igazságérzet, becsület
- a felelősség, felelősségvállalás
- a munka haszna, eredményeinek megbecsülése
- a kötelességtudat

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az érzelmi és közösségi nevelés terén

A hátrányos helyzetű gyermekek szocializációja gyakran elmarad kortársaitól, speciális pedagógiai segítséget igényel. Ennek megfelelően nagy hangsúlyt fektetünk az eltérő környezetből bekerülő, hátrányos helyzetű gyermekeknél a beilleszkedési nehézségek leküzdésére.

Feladatunk biztosítani számukra:

- az odafigyelő, segítő, szeretetteljes környezetet
- a tapasztalatszerzési lehetőségek rendszerességét

- olyan tevékenységek gyakorlását, melyek az egymáshoz való alkalmazkodás képességét fejlesztik

Sajátos nevelési igényű, és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az érzelmi és közösségi nevelés terén

Elsődleges szükséglet, hogy személyes példamutatásunkkal, empátiás képességünkkel vezessük rá a gyermekeket a másság elfogadására, a különbözőségek tolerálására. A befogadó környezetben olyan harmonikus hangulatot biztosítunk, melyben az emberi érték a hangsúlyos, és nem a teljesítmény színvonala. A differenciált fejlesztés során, megfelelő motivációval segítjük a beilleszkedést, a kooperációt, és az önértékelés kialakulását.

Sikernek tekintjük, ha a sajátos fejlődési ütemmel rendelkező gyermek megtanulja értékelni és kihasználni saját képességeit. Nagy öröm számunkra, amikor a befogadó gyermekcsoport tagjai elfogadják azt, hogy társuk teljesítménye nem befolyásolja emberi értékét, és természetessé válik számukra a rászoruló társuknak nyújtott segítségadás.

II.9. Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés: a nyelvi kultúra fejlesztése a kultúra átadásának alapfeltétele.

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az anyanyelv ismerete, fejlesztése, a megbecsülésére és szeretetére nevelés, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása:

- a beszélő környezettel
- a kommunikációs kedvre ösztönzéssel
- a beszédkedv fenntartásával
- a gyermekek meghallgatásával
- a gyermeki kérdések érvényesülésével, támogatásával, és a válaszok igénylésével, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével)

az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen vannak.

Kommunikáció által a társas kapcsolatok felvétele, megtartása, az információcsere, a beszédhelyzetek minősége optimálisan fejleszthető, és gyakoroltatható.

Különböző tevékenységekben és élethelyzetekben a differenciált bánásmód jól érvényesíthető, a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztésre szoruló és a kiemelkedő kommunikációs képességekkel bíró gyermekek esetében is. Adaptált programunkban ez a terület kiemelt jelentőségű.

A mese az anyanyelv zenéje és észjárása, mert:

- beszédnevelő, én erősítő és a személyiséget összerendező hatása felbecsülhetetlen
- a mesei beszédmód az, amire egy hét éven aluli kisgyerek tartósan, kényszerítés nélkül figyelni tud
- ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a képzelőerőt, és minden másnál jobban a mesélő felnőtthez kapcsolja az óvodás hallgatóságot
- mesehallgatáskor a szó segítségével következik be a valóság és a vágyak áthidalása

A mese éppúgy, mint a játék, nem az egyik foglalkoztatási lehetőség, hanem az egyetlen közlésforma, amelynek segítségével, a gyerekekkel szót válthatunk arról, ami a kézzelfoghatón túl a legjobban foglalkoztatja őket. A mese a teljes világ kerek tükörképe. A képzeleti képek, a gondolatok, a szerkezet tagolása együtt lüktet az élő beszéddel. Nevelés az is, ha a felnőtt példát mutat arra, hogyan kell elképzelni, vagy megélt eseményeket tagolni, szavakban kifejezni, epikus távolságtartással folyamatosan elmondani.

Célunk, hogy:

- kifejlődjék a gyermek beszélőkedve gátlások nélkül
- megfelelő szókinccsel beszéljenek
- legyenek közlékenyek, alkalmazkodjanak beszédhelyzetekhez
- alkalmazzák a megfelelő kifejezési formákat

Az értelmi fejlesztés során, óvodai nevelésünk biztosítja a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve, a változatos tevékenységeket. Ezeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

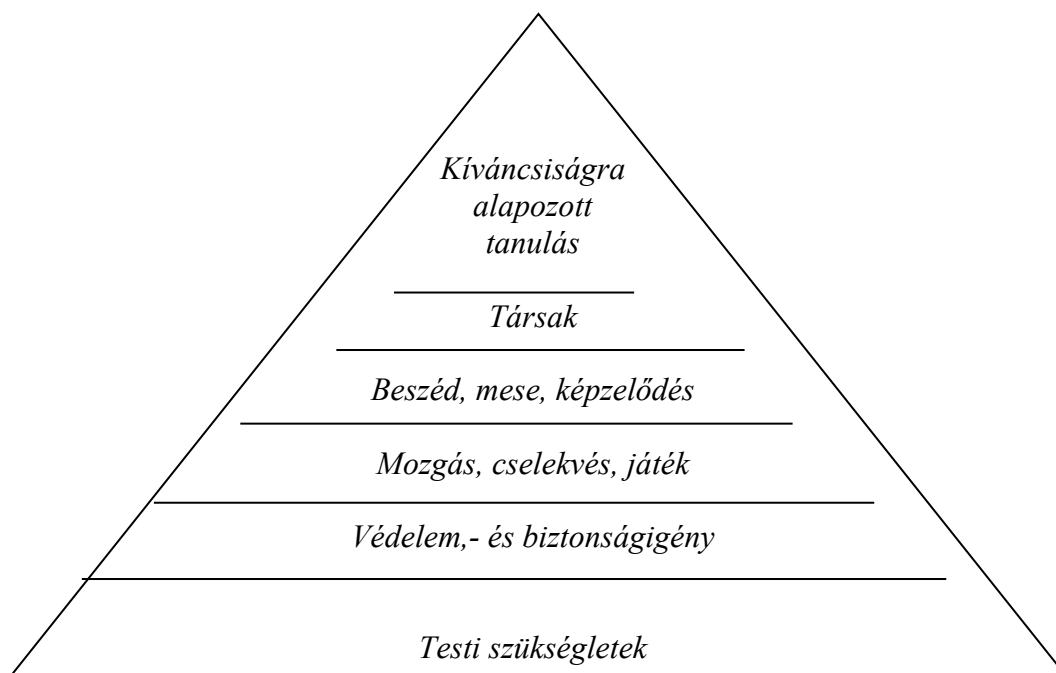
Feladatunk a megismerési tevékenységek terén, a megismerő képességek megfelelő fejlesztése, a tapasztalatok bővítése, új ismeretek felfedezése.

Célunk, hogy:

- a tevékenységek, élményszerzések során fejlődjenek az értelmi képességeik
- alapozódjon meg gondolkodásuk önállósága
- próbálják kifejezni véleményüket
- támogató magatartásunkkal, érdekes szituációkkal tartjuk ébren kíváncsiságukat, megismerési vágyukat
- viselkedésünkkel modellt nyújtunk a nyitott, toleráns megismerési módokra

A tanulás, a megismerés szükséglete, mint kíváncsiság, a kulturális igények forrása.

A gyermeki szükségletek ábrája:

Az értelmi nevelés további feladatai:

- egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
- másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás alkotóképesség) fejlesztése

Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő és ösztönző környezet biztosítása.

A mese éppúgy, mint a játék, örömforrás. Mindkettőből hiányzik a közvetlen oktató szándék. Mesehallgatásakor a szimbólumrendszer, a belső képsor kezelés, azok szavakra átfordítása teljesen a mesélő kezében van. Mesehallgatáskor a feszült csend és a figyelem, az erős képzelődés nagy belső energiákat mozgósító megnyilvánulása.

Az óvodapedagógus feladatai, a gyermek kíváncsiságára építve:

- a kommunikáció különböző formáinak alakítása
- a beszélő környezet megteremtése, ösztönzése
- a kommunikációs kedv fenntartása
- a tervezetten szervezett tapasztalatok gyakorlatorientált megvalósítása
- valamennyi értelmi képesség fejlesztése (különösen a képzelet)
- szókincsbővítés
- a kognitív képességek fejlesztése, az iskolai beilleszkedéshez szükséges értelmi érettség kialakítása
- a szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség és képességfejlesztés
- együttműködés (logopédus, család) a megelőzés és korrekció területén

A hátrányos helyzetű (HH), és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek anyanyelvi, értelmi fejlesztése és nevelési feladatai:

- Figyelembe vesszük a család nyelvi kultúráját, az egyes gyermekek fejlődési ütemét. Ügyelünk arra, hogy esetleges nyelvi lemaradása ne gátolja a társas kapcsolatok kialakulásában és a megismerő tevékenységekben. Felderítjük a nyelvi lemaradás okait, keressük a fejlesztés lehetőségeit.
- Az értelmi fejlesztés során, a család szociokulturális helyzetét és a gyermek fejlettségi szintjét figyelembe véve, olyan tevékenységeket, módszereket, eszközöket választunk, melyek által az ingerek, tapasztalatok fejlesztő módon épülnek be a gyermek személyiségébe, és megteremtik az alapot a további fejlődéshez.
- A sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése
- Nevelőmunkánk során, a kis lépések elvét alkalmazva, kellő időt és alkalmat biztosítunk a képességfejlesztésre, előtérbe helyezzük a cselekvésbe ágyazott gondolkodás fejlesztő jelentőségét.
- Sikernek tekintjük, ha a gyermekekben kialakul a környezet iránti kontaktus, a kooperációs, a verbális és a nonverbális készség, fejlődnek a kognitív funkciók és kialakul az adekvát játékhasználat. Ezeket segítjük a rendszeresség, az utánzás és az egyszerű utasítások biztosításával.

Sajátos nevelési igényű (SNI), és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése és nevelési feladatai:

Az anyanyelv az óvodai élet egészét átszövi, kiemelt a gyermekek tevékenységeiben. Előfordul, hogy a beszéd, az egymáshoz beszélés a sajátos nevelési igényű gyerekeknél nehézségbe ütközik. Az anyanyelv gyakorlásának egyik fontos eszköze az anyanyelvi játékok, melyek mindennap megjelennek a tevékenységekben.

Nagyon fontos nevelésünk folyamatában:

- a gyermekek beszédfejlődésében mutatkozó zavarok minél korábbi felismerése és korrekciója
- a beszédmegértés fejlesztése, az aktív szókincs bővítése
- a játékok során arra törekszünk, hogy a különböző beszédképességgel rendelkező gyerekek mindegyike sikerélményhez jusson
- arra ösztönözzük a gyerekeket, hogy minél többet beszéljenek, - a sokat és jól beszélők a problémás társakhoz
- az anyanyelvi nevelésünk speciális segítője a logopédus, ezért biztosítva van a rendszeres logopédiai ellátás
- a mese, vers, bábozás, dramatizálás pozitív hatású, ezért tevékenységeinkben és az egyéni fejlesztések esetében is gyakran alkalmazzuk.

Értelmi nevelésük terén olyan tapasztalatszerzést biztosítsunk a gyermekek számára:

- amely feloldja az akadályoztatás miatti korlátokat, határokat
- ami teret enged az egyéni érdeklődésre és a fejlettségi szintre épülő tevékenységeknek
- szükség esetén a gyermekek fejlesztéséhez speciális módszereket, eszközöket veszünk igénybe

II.10. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének elősegítése

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek
- sajátos nevelési igényű gyerek (SNI)
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)
- kiemelten tehetséges gyermek
- hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek (HH, HHH)

Kiemelten tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában, magas fokú kreativitással rendelkezik, felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Feladataink ezen a területen:

- a gyermekeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól
- az SNI esetében folyamatosan biztosítjuk a gyógypedagógusi ellátást, a speciális szakemberekkel való együttműködést

II.10.1. Többségi óvodában megvalósuló-integrált nevelés

A sajátos nevelési szükséglet egy tág elnevezés, széles populációra terjed ki. A megsegítés szükséges lehet hátrányos helyzet, születési determináció, vagy részképesség zavar miatt. Nem a képességek hiányára, hanem a teendőkre összpontosít.

Intézményünk nem speciális óvoda, hanem - eleget téve a köznevelési törvény előírásainak - az Alapító okiratban foglaltak szerint, az általános óvodai körülmények között, nyitott, el-, és befogadó, szeretetteljes környezetet biztosít, ahol a sajátos nevelési igényű gyermekeket olvannak szeretjük amilyenek. Úgy segítjük őket, hogy önmaguk lehessenek és önmagukhoz képest fejlődjenek.

Óvodai nevelő munkánk során figyelemmel kell lennünk arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti
- a gyermek iránti elvárás fogyatékosságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyossága határozza meg
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleg társuló fogyatékossága, személyiségjegyei befolyásolják

A többségi óvodai nevelésünk során megvalósuló integrált fejlesztésben:

- figyelembe vesszük a pedagógiai programban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges speciális tevékenység megvalósítását
- gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányai leküzdéséhez
- befogadó óvodánk a lehetőségek figyelembevételével, támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, továbbképzéseken

Folyamatszabályozás:

Egyéni fejlesztési terv elkészítése, megvalósítása

Fejlesztés dokumentálása:

- egyéni fejlődési napló vezetése,
- megfigyelések tapasztalatainak, javaslatoknak összegzése,
- a gyermek munkáiból portfólió készítése,
- értékelési eredmények a fejlődési jellemzők alapján (helyi nevelési és integrációs program alapján),
- szükséges kontroll elvégzésének kezdeményezése,
- beiskolázási javaslat kialakítása.

Gyógypedagógiai segítségnyújtás

- a szükséges gyógypedagógus biztosítása, fenntartó közreműködésével

Általános feladatok:

- a napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, melyek az SNI gyermekek felzárkóztatását segítik elő
- az ép funkciók bevonása a hiányzók pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása
- egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása az egyéni foglalkoztatás megvalósításához
- a fejlesztés célja minden esetben a szakértői vizsgálat diagnózisára, javaslatára épüljön

Csoportszervezés elvei Fácán óvodaegységünk 5 csoportjában:

- csoportonként maximálisan két olyan gyermek ellátása, aki a csoportlétszám tekintetében 2 főnek számít.

II.11. Az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő differenciált fejlesztési módszerek alkalmazása

A differenciált fejlesztésre való felkészülés, a hiányok pótlására, a fejlődés akadályainak elhárítására, a tehetség fejlesztésére irányuló feladatok tervezése, az eredmények értékelése beépül pedagógiai gyakorlatunkba. Differenciálásra azért van szükség, hogy a gyermek a neki megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljön, és ezzel teljesítőképessége maximumát érje el.

A differenciált, egyéni bánásmódra nagyon sok lehetőséget nyújtanak azok a tevékenységek, melyeket nap, mint nap végzünk. Mindenképpen a gyerek egyéni fejlettségéhez mérten adjuk a feladatokat. Abból indulunk ki, hogy minden gyermek a saját képességeinek figyelembevételével nevelhető, fejleszthető.

A differenciálás alapelvei:

A napirendi tevékenységek során biztosítva van a személyes bánásmód, a gyermekek igényeinek figyelembevételével

- a spontán és a szervezett tevékenységekben
- csoportszobai, udvari és udvaron kívüli tevékenységekben
- az óvodai tevékenységek egészében
- a pedagógiai hatás az egész gyereki személyiségre hat
- a fejlesztés során az önmegvalósítás lehetőségét kínálja
- érvényesül a humanisztikus gyermekszemlélet

A differenciálás szükséges, mert:

- a gyermekeknek eltérő biológiai szükségletei vannak
- eltérők az adottságaik, érzelmeik, mozgásigényük
- eltérő a társas kapcsolatteremtésük
- érdeklődésük

Az óvodapedagógus szerepe a differenciált fejlesztésben:

- igyekezzon tetteivel és szavaival kifejezni, hogy a gyermekek közötti különbségek, az eltérő fejlettségi szint, a feladatmegoldásban megjelenő teljesítménykülönbség természetes
- segítse elő, hogy lehetőség szerint minden gyermek tűnjék ki valamiben, legyen rá jellemző a pozitív megnyilvánulás
- tervezzen több fokozatban, minőségben, hogy a gyermekek megkapják a választás lehetőségét
- figyelje a gyermeket és igazítsa hozzá a követelményeket, a gyenge pontokat ne hibaként értékelje, hanem a lassabb fejlődés jeleként

Az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van más ütemben haladni. Azok, akik a saját fejlődési szintjüknek megfelelő kihívásokkal találkoznak, jó közérzetűek, magabiztosak, kreatívak lesznek.

Differenciálhatunk:

- a tevékenység időtartamával, eszközökkel, technikákkal, tartalommal, követelményekkel
- szervezeti keretekkel, munkaformákkal, egyéni, és kiscsoportos együttműködéssel, munkamegosztással

III. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI, ERŐFORRÁSOK

III.1. Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplője az óvodapedagógus. Az Ő személyisége meghatározó a gyermek számára, a nevelés egész időtartama alatt jelen van, elfogadó, segítő, támogató személyisége modelt, mintát jelent a gyermekek számára. A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés-és műveltségtartalom biztosítása.

Az óvodapedagógusi, asszisztensi és a dajkai, valamint a nem pedagógus munkakörben dolgozó alkalmazottak összehangolt munkája segíti az óvodai nevelés eredményességét.

Az óvoda rendelkezik a törvényben meghatározott, az általános óvodáztatáshoz szükséges végzettségű alkalmazotti létszámmal: 1 fő Igazgató, csoportonként 2 fő óvodapedagógus és 1 fő dajka, óvoda szinten 1 fő fejlesztőpedagógus, 1 fő gyógypedagógus, 1 fő pszichológus, valamint a csoportokban - szükség szerint - pedagógiai asszisztensek dolgoznak.

Óvodánkban a városi Pedagógiai Szakszolgálat által logopédus, fejlesztőpedagógus, az SNI gyermekek ellátásában gyógypedagógus (utazó gyógypedagógus) foglalkozik a gyerekekkel. A foglalkozásokat a szakvéleményekben meghatározott fejlesztendő területekre fókuszálva, meghatározott óraszámában tartják.

Az udvarok állapotáért 3 fő kerti munkás felel, az egyéb munkák elvégzésére 1 fő karbantartó áll rendelkezésünkre.

Az irodai adminisztrációt, az óvoda gyermekétkeztetését és egyéb gazdasági teendőit 2 fő óvodatitkár látja el.

Az óvoda pedagógusai közül további végzettségként 1 fő diplomamegújító, 1 fő logopédusi, 1 fő konduktori, 4 fő fejlesztő pedagógusi, 1 fő pszicho-pedagógusi, 1 fő drámapedagógusi, az óvoda igazgatója diplomamegújító, közoktatás vezetői, értékelési szakértői szakvizsgás, valamint fejlesztőpedagógiai és SNI szakóvodapedagógusi képesítéssel rendelkezik.

A 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről és a 363/2012.(XII.17) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, és az utóbbi évek tapasztalatai indokoltá teszik az óvodai nevelés módszertani újragondolását, a módszertani kultúra gazdagítását.

Ennek megfelelően óvodapedagógusaink a törvényi előírásoknak megfelelően folyamatosan tesznek eleget az évi 120 órás szakmai továbbképzéseknek, új területeken.

Nevelőtestületünk tagjai az alábbi képzéseken szélesítették ismereteiket:

- SNI-s gyermekek integrált nevelése
- DIFER mérőeszköz használata, (hogyan fejlesszék mérési-értékelési kultúrájukat, bővítsék tudásukat a gyermekek fejlődésének nyomon követése terén)
- IKT továbbképzés
- Kooperatív tanulási módszerek
- Változásmenedzsment
- Kompetencia alapú óvodai nevelés a gyakorlatban
- Fejlesztőpedagógia
- Logopédia szakóvodapedagógus
- Drámapedagógiai ismeretek a gyakorlatban

Belső tudásmegosztás az óvodapedagógusok körében

Közvetlen tudásmegosztás történik:

- azonnali beszámolók értekezlet keretében
- munkatársi megbeszélésen
- munkaközösségi értekezleten
- nevelőtestületi értekezleteken
- alkalmazotti értekezleteken

Közvetett tudásmegosztás

- IKT eszközök lehetőségei által
- közösségi portálokon, zárt tematikus oldalakon gyűjtött érdekes és felhasználható információk, ötletek
- e-mail: zárt levelezőrendszeren egymás tájékoztatása eseményekről, eredményekről, tudásanyagról

A nevelőtestületben szakmai munkaközösség dolgozik a mese, a vizuális nevelés, a környezeti, a fejlesztőpedagógia, és a belső ellenőrzés területén. A munkaközösségek vezetőinek irányítása alatt a közösség tagjai magas színvonalú munkát végeznek. Éves terv alapján, előre kitűzött szempontok szerint tartják összejöveteleiket, bemutató és gyakorló foglalkozásaikat (munkaterv a mellékletben). Az óvodapedagógusi párosok összeállításánál

figyelembe vesszük az óvodapedagógusok személyiségét, érdeklődési körét, speciális tudását, és végzettségét.

III.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda épületeinek legfőbb jegyei

Az intézmény három épületben helyezkedik el. A Kastély és a Hétszínvilág épület egymáshoz közel, nyugodt környezetben fekszik. A főútvonaltól való távolság, az ősfás környezet és a Duna közelsége biztosítja az állandó jó levegőt.

A Fácán épületünk a gödi vasútállomás mellett található. Felszereltsége minden tekintetben biztosítja az ott folyó befogadó szemléletű, integrált óvodai nevelést.

Óvodánk épületei, udvarai, kertjei, berendezései, gyermekeink biztonságát, kényelmét szolgálják, valamint biztosítják egészségük megőrzését, és fejlődésüket.

A tárgyi felszereléseket, melyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel helyeztük el.

Az óvoda udvara

Az udvar az egészséges életmód alakításának fontos színtere. Kialakításánál a következő szempontokat vettük figyelembe:

- a gyermekek biztonsága, egészségük, testi épségük megőrzése, védelme
- a gyermekek mozgás és játékigényének kielégítése
- testméreteikhez igazodó játékeszközök, és egyéb felszerelések telepítése
- harmóniát árasztó színek, formák anyagok alkalmazása

Az óvoda udvarán lévő eszközök a gyermekek számára csak óvónői felügyelet mellett használhatóak.

Óvodánk többféle, változatos talajfelülettel rendelkezik, mely más-más funkciót szolgál /burkolt, füves, virágos/. A füves terület elhasználódott, ezért annak pótlása, illetve az udvar portalánítása folyamatos feladatunk. Az udvarunkon lévő árnyékos területek mellett elegendő a napos részek aránya is. A szintkülönbségek, a dombos-játszóterületek változatos mozgásra alkalmasak. A tartalmas játékot szolgálják a megfelelő méretű homokozók, melyekben sárga homok található. Ezeket a kertész segítségével folyamatosan, napi felásással frissítjük.

A csoportok játszóudvarán többnyire fából készült ügyességfejlesztő játékszerek találhatók. A babaházak, rajzoló helyek, padok és más egyéb, fa kiegészítő játékok elegendő lehetőséget biztosítanak az udvari elfoglaltsághoz. Felújításukat szükség szerint, folyamatosan végezzük.

Az óvoda helyiségei

Az óvoda építészeti adottságaihoz való alkalmazkodás, a rendelkezésre álló belső tereknek, helyiségeknek, ésszerű, praktikus, berendezése az óvodapedagógusok feladata.

A bejáráshoz minden épületben betonozott út vezet, a cipők tisztítását sártisztító biztosítja. Az óvodai csoportszobákhoz tartozó gyermeköltözők mérete mindenhol megfelelő, minden gyermeknek külön öltöző helyet biztosítunk, melyek hangulatát természetes anyagból készült, fali dekorációk adják. A csoportszobák eltérő nagyságúak, de minden gyermek számára elegendő teret biztosítanak a napi elfoglaltságokhoz, játékhoz, étkezéshez, pihenéshez.

Óvodaegységeink:

Kastély Óvoda - Béke út

Régi, átalakított és felújított, rendszeresen karbantartott épület, hét csoporttal, gyermek öltözőkkel, külön tisztálkodó helyiségekkel. A méretek alapján hivatalosan 20 fő befogadására alkalmasak. Logopédiai foglalkozásra egy kisméretű szoba biztosított. Kevert melegvízellátás, gáz üzemű központi fűtés van az épületben. Sajnálatos módon hiányzik a gyermekek testi neveléséhez szükséges tornaszoba, az ehhez szükséges mobilizálható eszközök azonban rendelkezésre állnak. Az óvodai dolgozók számára öltöző, illetve nevelői szoba nincs. Az épület felújított, biztonságos, száraz, egészséges, kulturált körülmények között szolgálja a gyermekek egészséges fejlődését. Az udvaron minden csoport számára külön udvarrész van, homokozóval, játékokkal. Az udvarok mérete egyenként kb. 100-200 nm.

Hétszínvilág óvodaegység, Jávorka út

Az épületben kettő csoportszoba található, tisztálkodó helyiségekkel, megfelelő felszereltséggel. A szuterénban van a gyermekeknek kialakított étkező, ezenkívül a felnőtteknek öltöző és tisztálkodó helyiség.

Az udvar kb. 3000 nm-es, parkosított, külön játszóterületekkel, játékokkal ellátva. Ez az épület sem rendelkezik nevelői szobával, és raktár nincs.

A csoportszobákat:

- biztonságos, a gyermekek méreteihez alkalmas bútorokkal rendeztük be, megfelelő mennyiségű és minőségű játékeszközzel láttuk el
- a berendezéssel arra törekedtünk, hogy a gyerekek otthonos, barátságos és harmonikus környezetben töltsék napjaikat
- a természetes megvilágítást a nagyméretű ablakok biztosítják
- az erős napsugárzásnak, felmelegedésnek kitett szobák ablakait elhúzható sötétítő függönyökkel, illetve redőnyökkel láttuk el
- a mesterséges megvilágítás mind fényerőben, mind célszerűségben az előírásoknak megfelelnek
- a szobák átlagos hőmérsékletét, - mely 22-24C° - körüli, fali hőmérővel folyamatosan ellenőrizzük
- a berendezési tárgyak gyermekléptékűek, könnyen mozgathatók, tisztíthatók
- a fektetők modern műanyagból készültek, melyhez minden gyermeknek külön, otthonról hozott, jellel ellátott ágyneműje van. Tisztítása kéthetente, illetve szükség szerint történik.

A tisztálkodó helyiségek:

- megfelelő méretű szerelvényekkel felszereltek
- minden gyermeknek külön, jellel ellátott törölközője van, és a fogmosás is megoldott

Az épület fűtését gázüzemű fűtő berendezés szolgáltatja, a megfelelő párologtatás biztosított.

Fácán óvodaegység, Rákóczi út

Fácán óvodaegységünk a város közép-ső részén fekszik.

2014 szeptemberétől: 7 csoportban fogadja a gyerekeket. Ebben az épületünkben 2011 szeptemberétől integrált óvodai nevelés folyik, mely során, a lehetőségek keretein belül elégítjük ki a városunkban élő sajátos nevelési igényű, és hátrányos helyzetű gyermekek ellátását. Nevelésüket a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése irányelvei alapján, vegyes csoportokban valósítjuk meg. Az SNI-s gyermekeknek rendelkezniük kell a Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló, vagy az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által kiállított szakvéleménnyel, amit az óvoda rendelkezésére kell bocsájtani. Az épület adottságai minden tekintetben megfelelőek a feladat ellátásához.

A csoportokban 2 fő, lehetőség szerint többdiplomás szakképzettséggel rendelkező óvodapedagógus látja el a gyerekek nevelését. A gondozásban csoportonként 1 fő szakképzett dajka és szükség szerint 1 fő asszisztens vesz részt. Az óvodapedagógusok 1 hetes váltásban, napi 2 óra átfedési idővel dolgoznak.

Óvodaegységünk homogén és vegyes összetételű. Az integrált csoportban, csoportonként 2 különböző típusú (a hasonló sérülésű típusok erősíthetik egymást) SNI-s gyermek vehető fel.

A normálhaladású gyermekek felvétele elsősorban az intézményegység közvetlen körzetében lakók közül kerül ki. Amennyiben marad még hely, úgy - egyéni kérésre - a város más részéből - körzetileg óvodánkhoz tartó - gyermekeket is felveszünk. A sikeres integráció érdekében alapvetőnek tekintjük a szülőkkel való szoros együttműködést.

Az óvodai jelentkezés során tájékoztatjuk a szülőket többségi nevelésünkről, - melybe beépül az integrált nevelés, - és az óvodában folyó munkáról.

III. 3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez, a tudatos, tervezett és jól szervezett óvodai életet a nyugodt napi-, és heti renddel teremthetjük meg. Ezzel biztosítjuk a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységeknek. A csoportos foglalkozások a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztik. A jól átgondolt napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arány kialakítását, szem előtt tartva a személyes interakciót, az élıszavas mese és közösségi élmény biztosításával, és a játék kitüntetett szerepét. Nevelési folyamatunk alapritmusát az évszakok változása adja meg. Ezeket hétköznapi és ünnepnapok tagolják. Az évszakok szerint változik a kint és benn töltött idő aránya, a játékok helye, hangulata, élményháttere, tárgyi kellékeinek sokasága.

Az óvodai élet szervezésének elvei:

- A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy a semmivel sem helyettesíthető, kitüntetett szereppel bíró játék domináljon, Figyelünk arra, hogy a napirend igazodjon a különböző tevékenységekhez, és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel vagyunk a helyi szokásokra is.
- Fontosnak tartjuk a barátságos, családi légkör kialakítását
- A vegyes életkorú csoportokban kiemelt figyelmet fordítunk az eltérő korosztályok igényeire
- Törekszünk a felesleges várakozások kiküszöbölésére
- Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek minden tevékenységet kipróbálhassanak, elvégezhesenek, amire képesek, amik életkori

sajátosságaikból adódnak, és nem veszélyeztetik a maguk, vagy társaik biztonságát.

- Rugalmas, pontosan visszatérő, de a gyermekek élettani szükségleteit kielégítő napirendet tervezünk, melyben érvényesül a folyamatosság és a kötetlenség. Különös figyelemmel érvényesítjük az alvás-pihenés, a szabad levegőn való tartózkodás és a táplálkozással kapcsolatos szükségletek kielégítését, valamint a mentálhigiénés gondozást.
- Kiemelt szerepe van a gondozásnak, mert az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését kötelező dokumentumok szolgálják.
- Az óvodai nevelés jóváhagyott pedagógiai program alapján valósul meg. A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek integrált nevelésében résztvevő, az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) rendelkező óvodapedagógus:

- szükség esetén fejlesztési tervet készít
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, és az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedésekhez
- egy-egy nevelési helyzet megoldásához alternatívákat keres
- együttműködik különböző szakemberekkel, iránymutatásaikat, javaslataikat beépíti a pedagógiai folyamatokba

Óvodánk javasolt napirendje

NAPIREND		
szeptember 1. – május 31.		
IDŐTARTAM	TEVÉKENYSÉG	
6.00. – 10.30	Párhuzamos tevékenységek: gyülekezés, szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek. Kötelező testnevelés heti egy alkalommal, mindennapos mese, mindennapos testnevelés.	
10.30 12.30	Udvari játék, levegőzés öltözködés, testápolás, ebéd.	
12.30 14.45	Előkészület a pihenéshez. Csendespihenő. Egyéni szükséglethez igazodó ébredés.	
14.45 17.00	Párhuzamos tevékenységek: Öltözés, testápolás, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek.	

A napirend az alapprogramban meghatározottak kiegészítésével van kialakítva, melynek összeállítása támogatja a sajátos nevelési igényű gyermekek szükségleteit is. Alapvetően rugalmas tevékenységi időt határoz meg, igazodva a gyermekek teherbírásához. A napirend alkalmazkodik az egyéni fejlesztések idejéhez, hogy az ne ütközzön a csoportos fejlesztéssel,

így a gyermek mindegyikben részt tud venni. A fejlesztések időtartama igazodik a sajátos nevelési igényű gyermekek szükségleteihez. A kijelölt fejlesztési napokon a délelőtti egyéni fejlesztések sorrendje függ a gyermekek aktuális állapotától. Ezt figyelembe véve, a gyermekek fejlesztési sorrendjének megállapítása a gyógypedagógus döntése szabadsága.

Hetirend

Biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Hetirendünk a gyerekek és az óvodapedagógus közös tevékenysége során alakul ki és tématerv alapján valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek heti rendjének kialakítása, az óvodapedagógusok és a gyógypedagógusok együttes munkája alapján történik. A napi foglalkozások a sajátos nevelési igényű gyermekeknek kötelezőek! Fejlesztésük napi meghatározott ideje, kötött, stabil keretet biztosít a célok eléréséhez. A segítő szakemberek többnyire délelőtt jönnek az óvodába.

III. 4. Az óvodai nevelőmunka tervezése

Az ismeretszerzés tervezése éves, havi és tematikus tervekben készül. A tervezés célja, hogy az óvodapedagógusok folyamatban lássák és kezeljék a tapasztalatszerzés, és a megismerés útját.

Éves terv:

- az óvodapedagógusok által készített dokumentum (csoportonként, életkoronként), mely tartalmazza a nevelési évben szervezett ismeretet, képességfejlesztő anyagot, módszert és eszközigényt

Tematikus, projekt terv (2-3-4 hetes ciklusban téma szerint):

- átlátható tervezés a tartalmak koordinálására,

Fejlesztési terv:

- egyénre szabott dokumentum, mely tartalmazza a fejlesztendő területet, annak módját, ellenőrzését, tapasztalatait

A szervezett tanulás munkaformái:

Frontális	Testnevelési játékok, Mindennapi mese
Mikrocsoportos	A külső világ tevékeny megismerése, verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, testnevelés, mindennapi testnevelés
Kooperatív	A külső világ tevékeny megismerése, verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Egyéni	Részképességek fejlesztése: egyéni igények szerint
Páros	Együttműködés, mely segíti a nevelés eredményességét. Tanulási motiváció kialakítását célozza, részképességeket fejleszt

Az óvodapedagógus által szervezett foglalkozások időkeretei korcsoportonként:

Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozások:	3-4 éves korban	4-5 éves korban	5-7 éves korban
Testnevelés	heti 1 x (10-15 perc)	heti 1 x (20-30 perc)	heti 1 x (35-40 perc)
A külső világ tevékeny megismerése	heti 1 x (10-15 perc)	heti 1 x (15-20 perc)	heti 1 x (30-35 perc)
Verselés, mesélés	napi 10 perc	napi 15 perc	napi 25 perc
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	heti 1 x (10-15 perc)	heti 1 x (15-20 perc)	heti 1 x (30-35 perc)
Ének, zene, énekes játék	heti 1 x (10-15 perc)	heti 1 x (15-20 perc)	heti 1 x (30-35 perc)
Egyéni fejlesztés	szükség szerint	szükség szerint	szükség szerint
Iskolai felkészítés			heti 5 x 30 perc

A vegyes életkorú csoportban a korosztályos bontás lehetőségét kell kihasználni a fenti időkeret figyelembevételével.

III.5. Az óvoda kapcsolatai*Az óvoda kapcsolatai a családdal*

Óvodai nevelésünk **családközpontú**, a családi neveléssel együtt szolgálja, a gyermek fejlődését.

Ennek alapvető feltételei:

- A családdal való együttműködés, szülő-óvodapedagógus partnerviszony.
- Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait.
- Munkánkhoz a szülők egyetértését, támogató beleegyezését bírnunk kell.
- A családi életet tiszteletben tartjuk, abba illetéktelenül nem avatkozunk bele. Tudatjuk a szülőkkel, hogy felelősségüket a gyermekneveléssel kapcsolatban nem vállalhatjuk át, de segítjük. Az együttműködés során érvényesítik az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- A szülő és az óvodapedagógus kölcsönös alkalmazkodása, egymás tisztelete meghatározó. A bizalmi viszony kiépítése lehetővé teszi, hogy a szülők az óvodapedagógussal együtt találjanak megoldást a kisebb-nagyobb gondokra. Ennek feltétele, hogy egymás felé előítéletektől mentesen közeledjünk.
- Az óvodapedagógus ismerje meg és vegye figyelembe a család helyzetét, hiszen annak döntő szerepe van a gyermek egészséges fejlődésében, és meghatározza a gyermek érzelmi biztonságát.

Számolni kell azzal is, hogy a gyermekek magukkal hozzák a családban kialakult szokásokat, értékeket, viselkedést, érdeklődést. Biztosítjuk a szülőket, hogy gyermeküket gondozzuk, óvjuk, szeretetteljes figyelemmel vesszük körül. Ezt igyekszünk megalapozni már az óvodai jelentkezést megelőző hétvégi nyílt nap során is, amikor bemutatjuk az óvoda épületét, udvarát, rövid tájékoztatást adunk az itt folyó munkáról.

Kapcsolattartás módjai a családdal

- Minden tanév elején bemutatkozó-tájékoztató szülőértekezletet tartunk az óvodába érkező új gyermekek szüleinek. Itt nyílik lehetőség az óvoda programjának, életének, célkitűzéseinek, alapelveinek bemutatására, a felmerülő kérdések megbeszélésére, válaszadásra. Az értekezlet második felében az új gyerekek szüleinek az óvodapedagógusok csoportszintű tájékoztatást adnak a beszoktatás rendjéről, a kötelező érvényű szabályokról.
- A tanév során legalább kettő, (október, április vége) szükség esetén több szülői értekezletet tartanak az óvodapedagógusok. Február hónapban az iskolába készülő gyermekek szüleinek tartandó (iskola képviselője által tartott) általános tájékoztatást követően, csoportszintű megbeszélést tartanak az óvodapedagógusok az érintett szülőkkel. Igyekszünk a szülői értekezleteket nem egyoldalú beszámolóvá minősíteni, ahol csak mi beszélünk, hanem oldott légkörű, közösségi megbeszéléssé tenni azokat. A gyermekekenti nyilvános értékelés TILOS! az a fogadóórák feladata, melyeket igény szerint tartunk.
- A fogadóóra a szülővel való egyeztetés után kerül megtartásra. Fontossága abban rejlik, hogy ott a szülő és a pedagógus az adott gyermek körül felmerülő gondokat igyekszik feltárni, rendezni. Fontos alapelv a diszkréció, a tapintat, a segítségnyújtás. Fogadóórát tartunk minden olyan esetben is, amikor a gyermekkel fejlesztő pedagógus, pszichológus foglalkozik.
- A családlátogatás szülői igényre történik, kérés és egyeztetés által. Az új gyermekek szüleit a felvételi jelentkezéskor megkérdezzük, igényli-e a leendő óvodapedagógusok ismerkedő látogatását? A gyermekek óvodába járásának ideje alatt, szükség esetén az óvodapedagógus is kezdeményezheti a családlátogatást. Célja a gyermekek otthoni környezetének, családjának megismerése. Eredményességének függvénye a nyíltság és őszinteség. Nem lehet színtere a gyermek elmarasztalásának, mulasztásai kiélezésének, ellenőrzésnek.
- Óvodánk nyitott a szülők előtt, különösen ajánljuk a nyíltnapot, és a nyitott rendezvényeket annak érdekében, hogy betekintést nyerjenek az óvoda életébe.

A szülőkkel való kapcsolattartás lehetőségei az integrált nevelés során:

- A sajátos nevelési igényű gyermek szülei számára tanácsadás,
- Havi fogadóóra-igény esetén,
- Eseti megbeszélések tanulási-nevelési problémákkal kapcsolatban,
- Negyedévenként szülői értekezlet megtartása,
- A tipikus fejlődésű gyerekek szüleinek társadalmi érzékenyítését célzó programok tartása (előadás, bemutató órák, beszélgetések, konfliktuskezelés stb.), segítségnyújtás ezek megszervezésében, lebonyolításában.

Kapcsolattartásunk egyéb intézményekkel:

- **Bölcsőde:** Évente egyre több a bölcsődéből érkező gyermek, akik hamar, és zökkenőmentesen illeszkednek be az óvodába.

- **Iskolák:** Az iskolákkal való kapcsolatunkban az a legfontosabb, hogy zavartalan átmenetet biztosítsunk a gyermekeknek. Óvodánkban a kooperatív technikák, a csoportfoglalkozások, a három szintű differenciált fejlesztések teszik lehetővé az óvoda-iskola átmenetéből adódó nehézségek csökkentését, ezért a szakmai együttműködés ezen a területen kiemelkedő jelentőséggel bír. Az óvoda nyitott a helyi iskolák felé, lehetőséget kínálva a betekintésre. Hagyománynak mondható a nagycsoportosok iskolai, és a tanító nénik óvodai látogatása, valamint a szülők tájékoztatása az óvodában.
- **Pedagógiai szakszolgálat:** intézményeivel és szakembereivel folyamatos a kapcsolattartás. Tanév elején gyogyepedagógusai az iskolaköteles korú gyermekek körében szűrővizsgálatot végeznek.
- **Közművelődési intézmények:** *A Művelődési Ház és a Könyvtár* rendezvényein is részt veszünk.
- **Gyermekjóléti Szolgálat:** jelzőrendszeri kapcsolatot tartunk.
- **Egészségügyi intézmények:** háziorvos, gyermekorvos, óvodaorvos, fogorvos, védőnő
- **Felekezeti, egyházi óvodák**

III. 6. Gyermekvédelem az óvodában

- Óvodánkban a gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk.
- A gyermekvédelem valamennyi óvodapedagógus feladata.
- Az óvoda gyermekvédelmi felelős tisztét testületünk egy óvodapedagógusa látja el, a törvényi előírásoknak megfelelő végzettséggel. Tevékenységét éves terv alapján végzi. Munkáját összehangolja a csoportos óvodapedagógusokkal és szükség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat hálózatához kapcsolja. **Feladata** a segítségnyújtás, segélyezés lehetőségének felkutatása, megteremtése, a hátrányos helyzetű családok gyermekeinek érdekvédelme.
- Eredményessége érdekében rendszeresen konzultál az óvodapedagógusokkal, nyilvántartást vezet az óvó-védő teendőkről, családlátogatáson vesz részt.
- A gyermekvédelmi felelősünk az intézménybe kerülő, és nevelőszülőknél, illetve nevelő családoknál elhelyezett gyermekek életét különösen nyomon követi, a szülőkkel kapcsolatban áll. A gyermekvédelmi munka során igyekszik megelőzni, elhárítani, enyhíteni a gyermekeket érintő bármely károsító hatásokat.
- A segítség módját, a megelőzést a fent említettek mellett egyéb szakemberek is segítik: helyi védőnő és a gyermekorvos, valamint a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai.
- A gyermekvédelmi felelős ismeri a Gyermekjóléti Szolgálat egyedi lehetőségeit is, ahol különböző területeken, más és más ingyenes szolgáltatásokra is lehetőség nyílhat.
- Nyomon követi a gyermekvédelmi előírásokat, azok betartását, aktív részese a gyermeki jogok érvényesítésének.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység célja, hogy:

- érvényesüljenek a gyermekeket megillető jogok
- hátránykompenzációval megvalósuljon az esélyegyenlőség, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára is

III. 7. A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség akkor valósulhat meg, ha minden gyermek számára biztosított az emberi méltósághoz való jog.

Az óvodai elhelyezés a férőhelyek engedélyezett számának átlépésével is biztosított a fenntartó engedélyével, 30 főig. Evvel is megteremtve a gyermekek számára az óvodáztatást. Az óvodai jelentkezést követően a felvételnél az egyedülálló szülő, a munkanélküli szülő gyermekének felvétele prioritást élvez.

A hátrányos helyzetű családok az önkormányzat által rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülnek (RGYVK), melynek alapja az egy főre jutó alacsony jövedelem. A halmozottan hátrányos helyzet (HHH) meghatározásánál az előzőek mellett, még az alacsony iskolai végzettség is szerepet játszik. Óvodánkban jellemzően a hátrányos helyzet fordul elő. Az óvodai gyermekvédelem és a városi gyermekjóléti szolgálat munkatársai kapcsolatban vannak a segítségre szoruló családokkal (egyéb támogatások, segélyek felkutatásában). Jelzőrendszer működik és bizonyos esetekben intézkedési jogkörrel is bírnak. Munkatársaink biztosítják, hogy minden gyermek egyformán, és szabadon hozzájusson az óvoda eszközeihez, szolgáltatásaihoz. Tiszteletben tartják a gyermekek jogait.

Esélyegyenlőséget biztosító intézkedések célja:

- minőségi nevelés és az integráció biztosítása
- hátránycsökkentés
- egyéni szükségletek speciális fejlesztése
- iskolába átmenet segítése

Az óvodapedagógus feladata:

- személyiségfejlesztő
- tehetséggondozó
- felzárkóztató
- esélyteremtő programok szervezése

III. 7.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI) nevelése, habilitációs, rehabilitációs tevékenységek

Sajátos nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.

Óvodánk, az alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelően eleget tesz a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének. Óvodai pedagógiai

programunk elkészítésekor, óvodai nevelésünk során ezért figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelvek:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is az általános nevelési célkitűzések megvalósítására törekszünk.
- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket, a fenntartó közreműködése által kérjük a megfelelő gyógypedagógus biztosítását a gyógypedagógiai feladat ellátásához.
- A rehabilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg, melyben óvodapedagógusok, gyógypedagógus, pedagógiai asszisztensek, és dajkák vesznek részt.
- Rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki, együttműködünk a gyógypedagógusokkal.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségi jogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A rehabilitáció általános célja:

- Harmonikus, nyugodt, biztonságot nyújtó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek személyisége közti különbözőség.
- Biztosítani a gyermek integrált nevelését, esélyegyenlőségét, mely által javul a gyermek életminősége, a társadalmi beilleszkedése, csökkennek a fogyatékossgból adódó hátrányok, és a sérült funkciók fejlődnek.
- A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése.
- Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása.

A rehabilitáció fő területei:

- az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, - fejlesztése
- a motoros készségek fejlesztése
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése,
- a szociális készségek fejlesztése
- a kognitív készségek fejlesztése
- az önellátás készségeinek fejlesztése

A habilitáció részben a többi gyermekkel történő együttnevelés során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, valamint gyógypedagógus által, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg. Az együttnevelés során természetessé válik a gyermekek közötti különbségek elfogadása. A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- Az évnnyitó szülői értekezleteken részletes tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadó, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben, abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- Helyhiány esetén az óvoda vezetője saját jogkörében, írásban 8 napon belül jelzi a szakértői és rehabilitációs bizottság felé, hogy ne jelölje ki az intézményt ellátásra.
- A gyermekek csoportba való beosztásakor a sajátos nevelési igényű gyermekek irányszáma csoportonként 1-2 fő, a mindenkori számot az óvoda alapító okirata tartalmazza.
- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos óvodai fejlesztés után, ismételt szakértői vizsgálatot kérünk.

Feladataink a sajátos nevelési igény ellátása terén:

- Inkluzív szemlélettel, a gyermekek közti különbséget elfogadó viselkedés és magatartás kialakítása a gyerekcsoportokban.
- A tolerancia, figyelmesség, segítőkészség, türelem, és empátiás készség alakítása.
- Felismerni a gyermekben rejlő teljesítményt.
- Terhelhetőségét fizikai állapotához, sérülési fokához igazítani.
- A sérült funkciók tudatos fejlesztése, mely által bővülnek a kompenzációs lehetőségek (egyéni fejlesztési terv).
- A gyermekek neveléséhez/fejlesztéséhez szükséges ismeretek bővítése (óvodapedagógusok).
- Óvodáskor végére eljuttatni a gyermekeket (sérülés arányában) az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben foglaltak minimális szintjére (alkalmazkodó készség, akaraterő, együttműködés, önállósági törekvések).

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelésünk során

A hallássérült gyermek esetében

- a hallássérült gyermek óvodai nevelésének központi feladata - a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve - a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése
- fejlesztését meghatározza, hogy az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van
- az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az egésznapos tevékenységben megjelenik
- minden, a szocializációt segítő munkajellegű tevékenységbe bevonjuk a gyermeket

A nagyothalló gyermek fejlesztésében

- hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása és/vagy fejlesztése
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése

A hallássérült gyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezetben a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén egyéb eszközrendszerek alkalmazása, a családi háttér bekapcsolása a kommunikáció fejlesztés rendszerébe.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (tanulási, figyelem vagy magatartás) küzdő gyermek fejlesztésében

- szakértői vélemény szerint a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója szakmai módszerek alkalmazásával
- a szülő aktív bevonása a fejlesztésbe
- megelőzni a teljesítmény kudarcokra épülő másodlagos zavarokat, az inadaptív viselkedés kialakulását
- az egyéni fejlesztési terv megvalósulását időszakonként ellenőrizni, szükség esetén változtatni
- megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében

- integrált nevelésünk keretében gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről
- segítjük a spontán tanulást, a kommunikáció fejlődését a társakkal való együttműködés, élmények, tapasztalatok nyújtása által

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodások korúakkal történő együttnevelés.

Fejlődés pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermekek fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermekek e csoportjába a különböző súlyosságú és komplexitású részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemző.

Fejlesztésük során kiemelt feladatunk:

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása, szakmai módszerek alkalmazásával
- fejlesztés a szülő aktív bevonásával
megelőzni a teljesítmény kudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását
- szocializáció

A rehabilitáció a szakértői véleményben foglaltak szerint történik

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének várható jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen járnak óvodába, a foglalkozásokon érdeklődők
- a csoportközösségben megtalálják helyüket

- az óvodáztatás kezdetén készült bemeneti, és a kimeneti mérés eredménye fejlődést mutat
- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek
- képesek az alkalmazkodásra
- az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonásai kialakulnak
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére

III.7.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN) nevelésével összefüggő pedagógiai tevékenység

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ha a gyermek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás az óvodai nevelés keretében valósul meg, a szakértői vélemény alapján egyéni, mikro csoportos foglalkoztatás keretében.

Fontosnak tartjuk a beilleszkedési, magatartási problémákkal küszködő gyermekek, fejlesztését, mert saját fejlődésük és közösségük fejlesztésének gátjává válhatnak.

A közösségben negatívnak minősített viselkedési megnyilvánulások a gyermek családi, óvodai, iskolai kapcsolatzavaraival, érzelmi életének sérüléseivel függhetnek össze. A magatartási problémák egy részében a gyökerek a család érzelmi-nevelési körülményeiben kereshetők. Azt, hogy a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd-e (BTMN) a Pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága állapítja meg.

Az intézményünk tevékenységi rendjével, érzelmi légkörével segíti a gyermekek harmonikus, kiegyensúlyozott fejlődését, fizikai és pszichikai képességének növekedését. Óvodánk gyermekközpontú légköre, a közösségi élet nyitottsága, az oldott, közvetlen, bensőséges gyermeki kapcsolatok alakulására is hat. Az óvodai légkör azt közvetíti a tevékenységek során a gyermek felé, hogy problémáival, érzelmi konfliktusaival, bizalommal fordulhat az óvodapedagógusokhoz, asszisztensekhez, dajkához. Ennek a bizalomnak a kialakítása, ápolása fontos, de egyben nehéz feladatunk is.

A beilleszkedési zavarok leggyakoribb formái:

- az együttműködési készség hiánya
- durva hang, durva érintkezési mód
- feltűnési vágy
- agresszivitás, ellenséges viselkedés
- peremhelyzet a csoportban
- az érzelmi-indulati élet szélsőséges kiegyensúlyozatlansága

- gyenge kudarcűrész
- nevelési zavarok, hiányok

Feladatok, célok:

- a harmonikus, kiegyensúlyozott személyiség alakulásának segítése, az életkornak megfelelő szociális érettség feltételeinek biztosítása, hogy realisan értékelje és elfogadja önmagát, aktivizálja képességeit és képes legyen alkalmazkodni az adott feltételekhez
- az erkölcsi tulajdonságok alakítása (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség stb.)
- az akarat fejlődésének irányítása: önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat, önállósági törekvés
- a fokozatosság elvének figyelembevételével a sikerélmény biztosítása,
- csoportos foglalkozás individuális fejlesztéssel kiegészítve

A fejlesztő foglalkozások szervezésének szempontja:

- Egyéni vagy mikro csoportos foglalkoztatás a gyermekek képességének, motiváltságának ismeretében, játékos, kreatív tevékenységekkel, nyugodt, ingerszegény környezetben. A foglalkozások időpontja és helye tekintetében rendszeres.

A fejlesztésben minden óvodapedagógus és a fejlesztőpedagógus részt vesz, de a fejlesztőpedagógusok tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek eléri a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek, biztonságban érzik magukat a közösségben,
- kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

III.7.3. Tehetséggondozás

„...minden gyermek tehetséges lehet valamiben, de azt idejében fel kell fedeznünk, majd meg kell erősítenünk olyan óvodapedagógusokkal, akik értéket tudnak kínálni és maguk is elkötelezettek, motiváltak azon a tehetségterületen...” (Csermely professzor úr fontos gondolata a témához)

Az óvodai nevelőmunka feladatai, céljai kiemelten tehetséges gyermekek esetében:

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló (ac): az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Célunk a tehetséggondozásban

- a kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. (megelőzni a tehetségígéretnek elhallódását, felismerni az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket)
- a kreatív tehetségígéretes gyermekek további fejlesztése, tehetséggondozó foglalkozások keretein belül

Feladatunk:

- felismerni a kreatív gyermekeket, ösztönözni őket, motiválni kreativitásukat, kielégíteni szükségleteiket
- az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket

A tehetséggyanús gyermekek kiválasztásának csak akkor van értelme, ha fejlesztésüket alapos tervezőmunka után megszervezzük és vállaljuk.

Speciális céljaink a tehetséggondozásban:

- A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása. (emlékezet, fantázia, logikus gondolkodás). A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezeket elmélyíteni tudja. Nem „kis tudóst” nevelünk belőle, hanem biztosítjuk számára, hogy minél több olyan lehetőséget kapjon, amelyből tanulhat (játékban, tárgyi feltételekben)
- A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területeket igyekszünk kiegyenlíteni, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik, vagy megakadályozzák. A zenei, kézműves vagy mozgásos foglalkozások egészíthetik ki az intellektuális irányultságot, segíthetik a gyermek érzelmi-szociális fejlődését akkor is, ha a gyermek ezeken a területeken nem rendelkezik jó adottságokkal.
- A gyermekek fejlesztése során fontosnak tartjuk -a különleges, esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett-, az átlagos képességek, az egész személyiség támogatását.
- Elfogadó, a személyiségfejlődést segítő légkört alakítunk ki. A gyermeknek tisztában kell lennie saját értékeivel, de nem szabad, hogy túlbecsülje azt.

Óvodánkban a tehetség ígéretes gyermekek fejlesztése történhet:

óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, szükség szerint kiscsoportos, a kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozások keretében. A gyerekek olyan komplex többletismereteket kaphatnak, amellyel napi szinten nem foglalkoznának. Itt biztosítjuk a lemaradó területek fejlesztését annak érdekében, hogy egymásra találhassanak a hasonló érdeklődésű gyermekek.

III. 8. Társas kapcsolatok alakulása a gyermek-gyermek, felnőtt gyermek együttműködésében

Nevelési feladataink

Gyermek-gyermek viszonylatban:

- egymás megismerése, elfogadása, tisztelete, odafordulás
- tolerancia
- társas együttműködés normáinak kialakítása

Felnőtt-gyermek viszonylatában:

- a felnőtt nyújtja az érzelmi biztonságot a gyermekek számára
- gondoskodik a nyugodt légkörről, harmonikus környezetről
- segítséget nyújt
- együttműködik a gyerekekkel

Fejlődés eredményei az óvodás kor végére:

- alakuljon ki érzelmi kötődés az óvodához, társakhoz, felnőttekhez
- legyenek segítőkészek egymás iránt
- váljék igénnyé a helyes viselkedés, udvariasság, szokások-szabályok betartása
- vállaljanak munkát a közösség érdekében
- alakuljon ki a problémamegoldó készség, konfliktuskezelés
- ismerjék meg szűkebb-tágabb környezetüket
- beszédértés, szókincsfejlesztés
- beszédérthetőség folyamatos javítása

IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

IV. 1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékforma - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A játék nem egy, a többi tevékenység között. Sokrétű és összetett viselkedést, életmódot, életformát, elsődleges életkategóriát értünk rajta. A játék szabad cselekvések sorozata, melyben a gyermekek kedvük, igényeik elképzeléseik szerint játszhatnak, és mozoghatnak térben és időben és a legkülönbözőbb művészeti ágakban (pl.: zenében és ábrázolásban.)

Nem produktív. Nem az eredmény, a teljesítmény, a végtermék a fontos, hanem a folyamat. A játék valóságyszerű, de nem valóságos, személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. A valóságból (a külvilágból és saját belső világából) származó élménymaradványokon, tapasztaláselemeken alapszik, s ezeket a tagolatlan benyomásokat a gyermek a játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot fejlesztő tevékenységgé.

A gyerek tudja, hogy játszik, mégis összemossa a valóságot és az elképzelhetőt, nem állít éles határokat közéjük, könnyedén közlekedik egyikből a másikba. A játékra nem érvényesek a valóság idő és térbeli korlátai.

A valóságban gyakorlás, konstrukció, szerep és szabály a játékon belül fokozatosan összerendeződnek, nem választhatók szét egymástól!

A játék folyamata, módja teljes egész, a differenciálás csak lassan halad, és óvodáskorban nem is válik szét tiszta játékfajtákra.

A gyermek, játék közben ismerkedik a külvilággal, átérezheti a hagyományok üzenetét. A tárgyi és társas környezetének hatásait cselekvéssel, azonosulással, ismétlő játékkal dolgozza fel. A külvilágot - amely hozzá viszonyítva aránytalanul és szinte megismerhetetlenül nagyméretű és bonyolult - csak saját méretű tárgyakkal és életkorához illő módon képes megismerni és többé-kevésbé megérteni. Ennél is nagyobb jelentőségű az, hogy ez által önmagát is tanulja, belső technikákat, lelki működéseket dolgoz ki. Tisztába jön belső történéseivel, érzelmeivel. Félelmeit, ösztönös és tudatos vágyait a játék folyamatában kivetíti a külvilágba, cselekvően és képzeleti szinten megismétli. Nap, mint nap változatos, színes élményeket szerez önmagáról, barátairól, a segítő, befogadó, elfogadó felnőttek jelenlétéről, a közösségről, az őt körülvevő világról, a környezetről, a természet csodáiról, a számok, a mennyiségek birodalmáról. Bábozhat, dramatizálhat, játszva tanulhat társaitól és a felnőttektől. Nem a maga teljes valóságában, hanem áttételek segítségével éli át „odakint” a meg nem értett, közvetlenül fel nem fogható, nehezen megnevezhető állapotokat.

Kisgyermekkorban a tanulás és a játék nem különíthetők el egymástól. A gyermek úgy tanul, hogy játszik. A tanulás, utánzással, kipróbálással történik. Többnyire észrevétlen marad, mert többnyire nem szándékos, és nem tudatos.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.

Feladatunk:

- Biztosítani a nyugodt, szabad játék feltételeit, játszóhelyeket és eszközöket, a zavartalan játékidőt.
- Mivel a kisgyermek első, valódi játszótársa a családban és az óvodában a felnőtt, ezért fontos feladatunk, hogy utánozható mintát adjunk a játéktevékenységhez.
- A jó családi bánásmóddhoz hasonló nevelői légkörben megértő és nem bíraskodó, együtt érző, de nem mindent elfogadó nevelői magatartást tanúsítunk.
- A már kialakult szabad játékfolyamatban a gyermeknek bármikor bevonható, segítő, és kezdeményező társai legyünk.
- Jelenlétünkkel segíteni a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

Fontosnak tartjuk, hogy:

- egyértelmű, szilárd, szerető figyelemmel kipárnázott korlátokon belül a szabadság jó érzését keltsük a gyermekekben, mert csak a magát szabadnak érző kisgyermek tud eredeti módon játszani, figyelmesen mesét hallgatni.
- a szabadság és korlátozás kellő arányával biztonságot és bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtunk
- megteremtjük a nevelési folyamat tempóját, ritmusát, dinamikáját és alaphangját

Jelenlétünkkel, szóbeli és kézügyességünkkel, áthidaló megoldásainkkal a játék céljai szerint segítjük sikerre vinni a gyermekek kezdeményezéseit, tanítgatjuk a társas alkalmazkodás szokásait.

Azért segítjük a jóízű játékot és mesehallgatást, mert meggyőződésünk, hogy ilyenkor a gyermekekben magasrendű tanulási folyamat (a belső képek kimunkálása, és összeillesztése) zajlik. Ehhez sok egyéni és csoportos ismétlési alkalmat adunk. Szerepünk tehát sokkal inkább karmesteri, mint tanítói.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A gyermek képes lesz az óvodáskor végére:

- szerepvállalásra
- elmélyült játékra
- a szabályokhoz való alkalmazkodásra
- játékeszközök megóvására
- játéksituációkon belüli alkalmazkodásra

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok:

A gyermekek családi hátterének ismeretében fejlesztjük a gyermekeket. Ha kell „megtanítjuk” játszani. Az együttjátzás és a közös élmények során kompenzáljuk a meglévő hátrányaikat. Felhívjuk a szülők figyelmét az otthoni közös játék fontosságára. Hangsúlyozzuk a játék szerepét az érzelmi fejlődésben. Tudatosítjuk, hogy a játék magában hordozza a tanulás elemeit, elválaszthatatlan az érzelmi, szociális és társas fejlődéstől, és összefonódik a korai tanulás folyamataival. A spontán, önkéntes, elmélyült játéklehetőségek, s azok feltételeinek biztosításával egész személyiségüket komplexen fejlesztjük.

Sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

Alapozva a gyermekek meglévő ismereteire, bemutatjuk az óvodai játékeszközöket és megtanítjuk azok használatát. A játék során - mely a legfőbb fejlesztési forma- ismertetjük meg őket a valósággal, alakítjuk képességeiket, segítjük a beilleszkedést, személyiségük komplex fejlesztésére törekedve.

IV. 2. Vers, mese

Helyi pedagógiai programunk kiemelt feladata a mindennapos mesélés. Többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókázások, verselések, melyek az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok gazdag tárháza, a klasszikus gyermekirodalom, valamint a kortárs művek számtalan alkalmat kínálnak a mindennapos mesélésre, mondókázásra, verselésre, így áthatják és gazdagítják óvodai nevelésünk egészét.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A mese - képi és konkrét formában – tájékoztat a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról. Tanít az emberi együttélés törvényeire és népünk szép erkölcsi szokásaira.

Minden mesénk arról szól, hogy a vándort be kell fogadni, az éhezőt meg kell vendégelni, az adott szót meg kell tartani, jó tettért jót tenni, a küzdelmet szemtől-szemben és nem alattomos eszközökkel megvívni, a végakaratot minden körülmények között teljesíteni kell. A gyengét, a kicsit meg kell védeni, de a hamisságnak nincs kegyelem.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának, világképének, visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást, megoldást is kínál. Tehát, a mesehallgatás egy sor lelki nyereséggel jár: a ráismerés, az „én már ezt is tudom”, az előrelátás, az illúzió feszültsége, a képek áramlásának folyamatossága, idő és térbeli, vagy fontossági sorrend szerinti elrendeződése, mind kellemes élmény, belső önpróbálgatás.

A tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a

mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra, és a külvilágra irányított megismerő törekvésekre. Mindez az édes anyanyelven szól, kellemes helyzetben, és egy szeretett felnőttnek a mesével és mesehallgatókkal együtt érző beszédviselkedésével elevenedik meg.

A mese tehát a gyermekkor valóságos lelki és érzelmi színvonalán képekben, eseményekben jeleníti meg azt, amit mindnyájan elemi igazságként élünk át: hogy az ember szereti az életet, és féli a halált, s számára csak a másik emberrel kialakított boldog kapcsolat lehet megoldás.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett, intim állapotában belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak és/ vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, klasszikus, és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A dramatizálás, bábozás a mesei elemek megelevenítésével új játéktartalmat, élményfeldolgozási, feszültségoldó lehetőséget adnak a gyermekeknek. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Feladatunk:

- Ösztönözzük a gyermekeket a saját vers és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kifejezésére, ami a gyermeki önkifejezés egyik módja.
- Irodalmi nevelésünk áthatja és jelentékenyen gazdagítja az óvodai nevelésünk egészét.
- A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés érzéki benyomásokon alapuló élmény a gyermek számára, mely élményeket kortárs irodalmi művek felhasználásával is gazdagítunk.
- Az irodalmi élmény nyújtásával elősegítjük a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, és értelmi fejlődését.
- Bábozással, dramatizálással erősíthetjük a mese hatását. Figyelünk arra, hogy a mese kellékei mindig kéznél legyenek. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására. Lényeges az aktív, vagy passzív részvételünk a bábjáték és a dramatizálás során, melyben nem a szövegű előadásmód, hanem a gyermekek kreatív játékának erősítése, és annak elősegítése a feladatunk.

Fontos, hogy folyamatosan szem előtt tartsuk a gyermek és az irodalom tudatos és aktív kapcsolatának megteremtését, a gyermekek irodalmi érdeklődésének felkeltését, az olvasóvá nevelés alapjainak lerakását.

A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - **népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi** -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, **valamint más népek meséinek egyaránt helye van.**

Óvodapedagógusaink felkészülésükkor a következő szempontokat tartják szem előtt:

- a megfelelő hely és hangulat megteremtése (állandó hely a meséhez, mesepárnák, gyertyaláng
- a gyermekcsoport igényének megismerése,
- a mesélés, verselés alkalmainak megszervezése, helyének megtalálása mindennapjainkban, nevelésünk folyamatában,
- a mesék, versek- életkori sajátosságokat és fejlődési, differenciálási szinteket figyelembe vevő- kiválasztása, elemzése, megtanulása,
- az ismétlések módjának átgondolása, megtervezése,
- óvodapedagógusaink saját, meglévő mese-vers- mondóka repertoárjának szinten tartása, és folyamatos bővítése, kutató-gyűjtő munka
- az óvodapedagógusaink saját repertoárjából az egyes részek spontán alkalmazni tudása,

Képességfejlesztés a vers-mese által:

- érzelmi biztonság kialakítása, érzelmi életük gazdagítása
- igazságérzet kialakítása
- kapcsolatteremtés képessége
- belső képi világ alakulása, fantázia
- mese történetének megértése
- észlelések fejlődése
- kifejezőkészség és beszédkultúra fejlődése
- ritmus és egyensúlyérzék fejlődése
- beszéd és mozgás koordinálása

A gyermek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végére:

- szívesen hallgat mesét, mondókázik, versel
- önállóan mesél, bábozik, dramatizál
- képről egész – összefüggő - mondatokban mesél
- képes rövid történetet, szöveget visszamondani
- szókinccse lehetővé teszi gondolatainak érthető kifejezését.

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok:

A beszédészlelés és értés megrekedésének nem fiziológiai oka a hátrányos környezet, de ezzel összefüggésbe hozható a rossz beszédpélda, valamint a beszédhelyzetek hiánya.

Minden adódó helyzetet kihasználunk a beszédkedv felkeltésére, aktivizálására, megízleltethetjük a lemaradt gyermekekkel a beszéd igazi funkcióját, a megnyilatkozás, az érzelm, élmény, ismeret közlésének örömét. A gyermek gondolkodását és cselekvését a hatékonyság érdekében cselekvéssel kapcsoljuk össze. Fő célkitűzésünk a kommunikáció fejlesztése.

A tanulási feladatokhoz tartozó rész-célkitűzések:

- A képzelet, gondolkodás fejlesztése a mesehallgatás során a hangutánzó szavak ízeletésével.
- Szókincsbővítés
- A fantázia fejlesztése a mesehallgatás alatt és a beszélgetés alatt.
- A beszédkedv felkeltése a szituációs játékok segítségével
- Kommunikáció fejlesztése játékok segítségével
- Rugalmas gondolkodás, alkotóképesség fejlesztése
- Bátran beszéljenek élményeikről
- Különböző szituációkban gyakorolják a gyermekek a helyzetekhez kötött beszédet, cselekvést

Alkalmazott módszereink:

- kooperatív struktúrák,
- csoportos munka,
- projekt módszer,
- párban, egyénileg munkálkodás

Sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok:

Olyan beszédmagatartás kialakítására törekszünk, ahol feladatunk a beszéd megindítása, a szókincs bővítése, a helyes mondatalkotás, és az összefüggő folyamatos beszéd elsajátítása. Csökkentjük a kialakult beszédgátlásokat. Célunk a mesék és az irodalmi művek által a személyes kapcsolat megteremtése, mert az a fejlesztés és a bensőséges érzelmi kapcsolat alapja.

Irodalmi eszköztárunk

Mesepolcra ajánljuk:

- Benedek Elek: Magyar mese és mondavilág
- Illyés Gyula: hetvenhét magyar népmese
- Benedek Elek: Világszép Nádszálkisasszony és más mesék
- Ákom - bákom berkenye – Magyar népköltészet
- Móra Ferenc művei
- József Attila válogatott versei
- Petőfi Sándor válogatott versei
- Weöres Sándor gyermek versei
- Zelk Zoltán művei
- Icinke-picinke
- Bálint Ágnes: Mazsola
- Fodor Sándor: Csipike
- Wass Albert: Erdők könyve
- Wass Albert: Tavak könyve
- Szász Imre: Kisanna Kertországban
- Zóka Katalin: Kóstolható c. kiadványában található vers és mese gyűjtemény (kompetencia alapú óvodai programcsomag)
- Adaptált programunk – ZilahyJózsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Ősz, Tél, Tavasz, Nyár c. mellékleteinek ajánlott művei

IV.3. Ének, zene, énekes játék

A zenei nevelés elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik, az érzelmeken keresztül hat a gyermekre. Felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát. Hatására a gyermek szeret énekelni, játszani, dúdolgatni, és szívesen hallgat zenét.

A zenei nevelés területén máig érvényesek Kodály Zoltán gondolatai, miszerint a zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre.:

- Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik a gyermek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- A népdalok éneklése, a néptáncok és népi játékok, a kortárs művészeti alkotások mind nagy jelentőséggel bírnak a gyermek zenei képességeinek és kreativitásának alakításában.
- Az élményt nyújtó közös énekzenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

A zene közvetlenül váltja ki az érzelmeket, ezért is elkerülhetetlen része a munkánknak. A zene hat a gyermek értelmére, fejleszti képzeletét, alkotókedvét. A zenei nevelés az irodalommal, anyanyelvi neveléssel van legszorosabb kapcsolatban. A mondókák, dalok szövegének hanglejtését, ritmusát, hangsúlyait pontosan követi a dallam, és a mozgás. Az örömteli játékban a sokszori ismétlés sem fárasztó. Az új szavak a szókincset bővítik, a mozgással egybekötött cselekvések a szavak pontos megértését segítik.

Óvodánkban a zenei nevelés területén is jól használható a kompetencia alapú programcsomag, hiszen zenei tevékenységekre épül, így ezen a téren is kiválóan illeszthető helyi programunkhoz.

A programcsomag által ajánlott Túri György: Játék-Tánc-Élet és Reikort Ildikó: Zenevarázs-Új utak az óvodai nevelés zene-és mozgásvilágában c. kiadványok segítik zenei nevelésünk megújulását.

Feladatunk:

- ♪ Fontos, hogy megteremtsük a zenei nevelés alapvető feltételeit;
- ♪ Minden adódó alkalmat használjunk fel az éneklésre;
- ♪ Biztosítsunk minél több alkalmat, lehetőséget a gyermek számára, hogy ösztönös alkotásvágya kibontakozhasson az egész nap folyamán;
- ♪ A zenei anyag feldolgozásában, a zenei képességek fejlesztésében kövessük a fokozatosság elvét, a differenciálási szinteket tartsuk szem előtt;
- ♪ A hangterjedelem megfelelő kiválasztása
- ♪ egyenletes lüktetés megéreztetése, ismétlő mozgásokkal, összekapcsolás a ritmussal
- ♪ gyors-lassú tempó érzékeltetése
- ♪ ritmus visszhang játék

- ♪ néhány ritmushangszer megismertetése, használata
- ♪ Juttassuk a gyermekeket az énekléssel a zenehallgatással élményekhez, keltsük fel zenei érdeklődésüket, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat;
- ♪ Fejlesszük a gyermek zenei készségeit úgymint: éneklési készség, hallás, ritmusérzék, mozgáskészség, egyszerű ritmushangszerek használata, zenei formaérzék, zenei alkotókedv.
- ♪ Fokozottan figyeljünk a zene- mozgás- képzőművészet egységére, adjunk lehetőséget ezek komplex megnyilvánulására mind felfogásunkban, mind a gyermekek tevékenységeiben;
- ♪ A tevékenységek tervezésénél kellő figyelmet kapjanak a zenei szempontok, valamint a személyiségfejlesztés is.

Hallásfejlesztés:

- ♪ halk-hangos közti különbség felismerése, kifejezése
- ♪ dallam felismerés
- ♪ belső hallás fejlesztése
- ♪ dallambújtatás

Harmonikus mozgás, gyermektánc:

- ♪ egyszerű táncmozdulatok tanítása (taps, forgás, csárdás lépés, sarokkoppantás)
- ♪ átbújtások
- ♪ páros lépések

Segédanyagként alkalmazzuk:

- ♪ Forrai Katalin: Ének a bölcsődében
- ♪ Forrai Katalin: Ének az óvodában
- ♪ Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
- ♪ Reikort Ildikó: Zenevarázs-Új utak az óvodai nevelés zene-és mozgásvilágában (kompetencia alapú óvodai programcsomag)
- ♪ Túri György: Játék-tánc-élet (kompetencia alapú óvodai programcsomag)

Zenehallgatáshoz ajánlott anyag:

- ♪ Telemann: Trombitaverseny
- ♪ Lully: Nations
- ♪ Turini: Szonáta két furulyára
- ♪ Mozart: B-dúr szimfónia
- ♪ Lully: 12 szvit
- ♪ Handel: Concerto grosso
- ♪ Mozart: Szimfónia
- ♪ Chopin:Keringő
- ♪ Vivaldi. Gloria
- ♪ Beethoven: Zongoraszonáta
- ♪ J. S. Bach: Angol szvit Gavotte 2.
- ♪ Prokofjev: Cinderella
- ♪ Grieg: „Peer Gynt” szvit 3. tétel Preludium
- ♪ Bartók: Medvetánc
- ♪ Paganini: 24 Caprices
- ♪ Muszorgszkij: Egy kiállítás képei 5. tétel Kiscsibék tánca
- ♪ Anonymus: Pieces for broken consort; 2. Daphne 2.33 Shakespeare’s music
- ♪ Frescobaldi: Canzoni

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ♪ néhány dal önálló, tiszta éneklése, helyes szöveggel,
- ♪ dallam visszaéneklés, ritmus visszatapsolás
- ♪ egyenletes lüktetés és ritmus különbsége
- ♪ éneket ütőhangszerrel kísér

Képességfejlesztés az ének-zene lehetőségei által

- ♪ alkalmazkodó készség
- ♪ közösségi szerepvállalás
- ♪ auditív memória
- ♪ zenei érdeklődés megalapozása
- ♪ különböző zörejek, hangok felismerése, megkülönböztetése
- ♪ környezet hangjainak megfigyelése
- ♪ mozgáskultúra fejlesztése
- ♪ mozgásformák elsajátítása
- ♪ gyors-lassú mozgások
- ♪ hangszerek megismerése
- ♪ egyensúlyérzék

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok:

A zenei nevelés eszközeivel és azokon keresztül növeljük a gyermekek biztonságérzetét, gazdagítjuk érzelmvilágukat, segítjük a gátlások feloldását, az érzelmvilág kiegyensúlyozottságát. A közös játékokkal az egymáshoz tartozás és alkalmazkodás képességét alakítjuk.

Sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok:

A zene-nyugtató hatása, és figyelemfelkeltő szerepe mellett, a készségek kialakítása, gyakorlása, a hiányzó készségek kompenzációja a feladatunk. Ezek fontos szerepet töltenek be a gyerek fejlődésében. A hallás és ritmusérzék fejlesztő játékok transzferhatásukkal fejlesztik a tájékozódó készséget, a kommunikációt, a szabálytudatot, az emlékezetet, az egész személyiséget. Egyes dalos játékok a kapcsolat felvétel, a szerep elfogadás miatt is fontosak. A zenei élményt igyekszünk többféle tevékenységhez kapcsolni, s erre a spontán adódó lehetőségeket is kihasználjuk a nap során. Szem előtt tartjuk az anyag kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, a sérülések igényeit.

IV. 4. Rajzolás, mintázás, kézi munka

Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotások, a népművészeti elemek, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az

alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására:

- Festésre, agyagozásra és rajzolásra mindig legyen lehetőség. Ha barkácsolunk, készítünk valamit, az arra való, hogy legyen mivel játszani, és nem önmagáért való dísz. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi – plasztikai kifejezőképesség, komponáló -, térbeli tájékozódó – és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér – forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- A gyermekek számára lehetővé tesszük, hogy bármikor kedvük szerint fessenek, gyurmázzanak, vágjanak, tépjenek, hajtogassanak, firkálgassanak, rajzoljanak, barkácsoljanak. Az eredményt nem minősítjük. Másról van szó: krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonállal, gyapjúval, termésekkel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk.
- Megismerkedünk a gyermekekhez közelálló műalkotásokkal, népművészeti elemekkel. Az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a személyiség fejlődésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvoda gyermekek környezetében lévő spontán vizuális ingerek és az ábrázoló tevékenységek hatása egyaránt fejleszti, tapasztalatokkal gazdagítja, örömhöz juttatja. Az őt körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb ismereteket szerez, majd sokrétű vizuális tevékenysége során belső igényévé válik az alkotás, az önkifejezés, a környezet esztétikai alakítása, az esztétikai élmények befogadása.

Feladatunk:

- Az ábrázoló tevékenységek megvalósulásához biztosítjuk a feltételeket eszközökben, élményekben, önképzésben.
- Elsajátíttatjuk a gyermekekkel az ábrázoló eszközök célszerű kezelését, valamint a technikák változatos alkalmazását.
- Megismertetjük a gyermekeket a környezetükben fellelhető különféle természetes anyagokkal, azok felhasználási módjával.
- Lehetőséget teremtünk a háromszintű differenciálás kialakítására, alkalmazására.
- Az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk a gyermekek ábrázoló tevékenységéhez.

Tartalmazza:

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, - mint az ábrázolás különböző fajtái - továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, és az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és

néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Alkalmazott technikák:

Képalakítás:

- firkálás ceruzával, krétával
- rajzolás ceruzával, zsírkrétával
- festés vastag-vékony ecsettel, újjal
- nyomtatás hungarocellel, dugóval, krumplival
- ragasztás hullámpapírral
- varrás kemény papíron fonallal
- fűzések, szövések
- ujjfestés
- dugónyomat
- üvegfestés
- filctollrajz
- olvasztott zsírkréta technika
- decoupage – technika
- képalakítás gyapjával

Plasztikai munkák:

- mintázás
- formázás
- díszítés
- gyűrítés
- tépés
- ragasztás

Építés, konstruálás

- rakosgatás
- sorakoztatás
- térbeli alakzatok

Anyagszükséglet:

- Agyag, szárazgyurma;
- Különféle textíliák (selyem, bársony, csipke, vászon, filc, műszőrme, gyapjú...);
- Fonalak, különböző színekben, vastagságban;
- Fóliák, tapadó színes papírok, krepp-papírok, kartonok, színes papírok, dobozok, csomagoló papírok, linó-darabok, különböző méretű rajzlapok;
- Vízfesték, tempera, akrilfesték, fóliafesték, decoupage-ragasztó, papírragasztó;
- Zsírkréta, viaszkréta, táblakréta;
- Gyermekollók, ecsetek, parafadugók, szivacsok;
- Természetes anyagok (kavics, fadarabok, különféle termések, csigaház, növények...)

A fejlődés jellemzői óvodás kor végére

- kedvvel, érdeklődéssel ábrázoljon
- helyes olló és ceruzafogás
- változatos szín és forma használat

- egyszerű formák vágása papírból
- különböző technikákkal alkotásra képes

Képességfejlesztés lehetőségei:

- esztétikai igényesség
- fogékonyság a szépre
- igényesség a munkában
- alkalmazkodó készség
- alak és formálítás
- emlékezet és fantáziafejlődés
- méretek-arányok észlelése
- téri tájékozódás síkban és térben
- szókincs - bővítés, verbális fejlesztés
- finommotorika, kézügyesség fejlesztés
- helyes eszközhasználat
- szemmozgás-szemfixáció

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Igazodunk a gyermekek közötti képességbeli különbségekhez. A felhasznált eszközök segítségével serkentjük a rajzoláshoz, kézimunkához szükséges motiváltságot. Alkalmazkodunk a spontán gyermeki igényekhez, formáljuk ízlésüket.

Sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

Az ábrázolás olyan kifejezési eszköz, mely érzelmek, gondolatok, ismeretek, az örömteli cselekvések közvetítője. Ehhez a tevékenységhez biztosítjuk a felnőtt segítséget, gyakorlati bemutatást. Fejlesztő játékokkal ügyesítjük finommotorikájukat, bontakoztatjuk ki alkotó kedvüket.

IV. 5. Mozgás

Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének fejlődése, a mozgás megszerettetése alapvető feladatunk.

- A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni adottságaihoz és fejlődési üteméhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, a helyzetváltóztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.
- A spontán, szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének –

a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

- A **spontán** – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket, képességeket és adottságokat figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.
- Törekedni kell, a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A megtanult mozgások a játékban tökéletesednek. A mozgásos tevékenységekben minden gyermek a saját képességeinek megfelelő eszközt választhatja, használhatja.

Az összegyűjtött mozgásos játékok kiválasztásánál mindig figyelembe vesszük az egyén és a csoport képességeit.

- Ha a lehetőségek engedik, a szabadban végezzük a mozgásos tevékenységeket.
- Fokozottan törekszünk arra, hogy a gyermekek mozgásigényét kielégítsük, az elvesztett mozgáslehetőségeket visszaadjuk.
- Változatos módon, különféle eszközökkel, gyakori ismétléssel, újabb és újabb mozgástapasztalattal gazdagítjuk a gyermeket, így fejlődik feladatmegoldó képességük, gondolkodásuk is.

A testi nevelést összefoglaló „**Irányított mozgásos** játékok gyűjteménye adaptált programunkból való felhasználása elfogadásra került. A részletes ajánlott terv az „Elmélet-módszertan” könyvben, minden óvodapedagógusunk számára biztosított.

Feladatunk

- A testi képességek fejlesztése;
- A motoros képességek fejlesztése;
- A mozgáskoordináció fejlesztése;
- A helyes testtartás és a szép mozgás iránti igény kialakítása;
- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése;
- laterális dominancia fejlesztése
- nagy és finommozgások, testséma, téri tájékozódás és egyensúlyfejlesztés
- Minden gyermek számára biztosítjuk a mozgásos tevékenységek lehetőségét;
- Játékos hangulatot, oldott légkört teremtünk a mozgásos tevékenységek idejére is;
- Fokozottan figyelünk a háromszintű differenciálás megvalósítására, valamint a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére, képességeik optimális kihasználására, fejlesztésére, hangsúlyt fektetve a tehetségigéret felismerésére, gondozására, valamint a felzárkóztatásban részesülő, különleges bánásmódot igénylő gyermekek szakszerű ellátására, szükség esetén más szakterületen dolgozó kollégákkal (gyógypedagógus, konduktor) egyeztetve, együttműködve.

A mozgásos lehetőségek a mindennapos testnevelés és a heti egy kötelező testnevelés foglalkozás által történnek. Helyszínei: tornaszoba, szabadlevegő, csoportszoba. A mozgás anyagban megtalálhatóak a járógyakorlatok, a gimnasztika, és a talajtorna elemei, és a testnevelési játékok elemei.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- kedvvel és szívesen mozog, kitartó a mozgásban

- kialakul az ütemes és egyensúlyozó járás, futás
- szabálytudat, szabálytartás
- sport elemeit megismeri

Képességfejlesztés területei:

- pszichomotoros készségek, képességek
- finommotorika
- kondíció
- állóképesség
- szem-láb-kéz koordináció
- figyelem, reakcióidő

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

A gyermekek egyéni képességei, fejlettségi szintjei különbözőek, ezért alkalmazkodunk ezekhez, és hagyjuk, hogy a gyakorlatokat saját szintjükön végezzék, a hibákat tapintatosan javítjuk, és segítjük, hogy egyre ügyesebbé váljanak. Pozitív megerősítéssel fejlesztjük önbizalmukat, megalapozzuk az igényt a mozgásra.

Sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A mozgás a gyermek természetes aktivitása., mely fejleszti motoros képességeit, kedvezően hat az idegrendszerre, fejleszti az értelmi és szociális képességeket. A sérült gyermekek mozgása eltérő fejlődést mutat. Rendszeres mozgásos foglalkozásokkal fejlesztjük ügyességüket, állóképességüket, alakítjuk nagy és kismozgásos képességeiket.

Az óvodai nevelőmunka feladatai, céljai mozgásszervi fogyatékos gyermekek esetében

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, amelynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A sajátos nevelési igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Kiemelt feladatok:

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése
- az egyéni megoldások kivitelezésének kialakítása, segítése, alakítása
- speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése
- biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret
- önellátás, önkiszolgálás fejlődésének elősegítése
- tartalmas játéktevékenység elősegítése

Az óvodai nevelőmunka feladatai, céljai a mozgás (azaz, a testi-kinesztetikus) területén tehetségígéretes gyermekek esetén:

- az óvodába lépés pillanatától kezdve a célzott megfigyelések által a tehetségígéret felismerése
- a tehetség kiteljesedését célzó mozgásos játékok biztosítása a csoportos-, mikrocsoportos tevékenységekbe integráltan, a differenciálás alkalmazásával, illetve, kooperációs játékok szervezésével
- a tehetségígéretes gyermek fejlődésének figyelemmel követése.

IV. 6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, - életkorának megfelelő-, biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek. Matematikai tartalmú elem valamennyi tevékenységben jelen van, és az érzékelésen alapuló tapasztalatszerzés szinte észrevétlenül megvalósítható.

A külső világ tevékeny megismerése során, a sokoldalú tapasztalatszerzésben, minden felhasználható eszközként, ami matematikai tartalmú ismeretekhez juttatja a gyermeket. Eközben felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Napjaink felgyorsult technika fejlődésének eredményeképpen az óvodába érkező gyermekek tapasztalatai, ismeretei szerteágazóbbak, sokrétűbbek.

Ez a tény, valamint a szülők felénk támasztott igényei indokolják, hogy ezzel komplex tevékenységi területtel behatóbban foglalkozunk.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a **közösséghez való tartozás élményét**, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Környezeti munkaközösségünk jelenleg is fontos feladatának tekinti a külső világ tevékeny megismertetésének élményalapú tapasztalatszerzési lehetőségeinek megteremtését. a munkaközösség és az óvodapedagógusok szoros együttműködésében közös programokat, célokat dolgoznak ki és valósítanak meg a különböző épületegységek adottságait is figyelembe véve. (Jeles napok, Zöld óvoda).

Feladataink:

- Lehetővé tesszük a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését, s eközben tapasztalatokat szerez a tér és síkbeli formákkal, mennyiségi összefüggésekkel, relációkkal kapcsolatban.
- Elősegítjük az emberi, tárgyi környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását.

- A külső világ tevékeny megismerése érdekében biztosítjuk az alkalmat, helyet, időt, eszközöket, a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzéshez.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortársi kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Helyes én-kép és attitűdök formálását az ismeretszerzésen keresztül.
- A szűkebb környezet, a családiélet értékeinek megismerése és megbecsülése, valamint a tágabb környezet, mint városunk, hazánk hagyományainak, értékeinek bemutatásával, ismeretek átadásával a gyermekek identitásának elősegítése és hazaszeretetre nevelése.
- Természetvédelmi szemlélet kialakítását ökológiai szempontok alapján.
- Környezettudatos és környezetbarát magatartás kialakítását.
- Óvodapedagógusaink folyamatos önművelését.

Témakörök:

- évszakok, napszakok, napok változásai
- időjárás, öltözködés
- test
- család
- környezethez tartozó emberi tevékenységek
- néphagyományok, nemzeti ünnepek
- közlekedés
- foglalkozások
- természet jelenségei
- színek
- összehasonlítások, halmazalkotás, ítéletek, relációk, mérések, rendezések
- számfogalom előkészítése, összemérés, egyszerű matematikai műveletek (bontás, hozzátétel, elvétel, egyenlővé tétel)
- geometriai tapasztalatok
- másolás, tájékozódás, térben-síkban

Fejlődés jellemezői óvodáskor végére

- évszakok-napszakok megkülönböztetése
- megismeri a színek és árnyalatait
- alkalmazza és betartja környezetének közlekedési szabályait
- környezetről elemi ismeretekkel rendelkezik,
- tudja lakcímét, családtagjai nevét
- 10-es számkörben számol, bont, halmazokat egyesít
- megállapítja a több-kevesebb- ugyanannyit
- használja a tő és sorszámneveket, térbeli viszony névutóit
- képes létrehozni a kisebb-nagyobb, több-kevesebb eseteit
- ismeri a fontosabb néphagyományokat

Képességfejlesztés lehetőségei

- manipulációs készség, reakció
- kéz-szem-láb koordináció
- finommotorika-nagymozgások

- feladattudat, szabálytudat
- kitartás, türelem, ítélőképesség
- testséma
- intellektuális érzelmek, együttműködés készség
- önálló feladatmegoldás
- érzékelések
- szándékos, koncentrált figyelem
- érzékelések
- irányok-formák-tulajdonságok-méretek felismerése
- problémamegoldó gondolkodás, probléma megoldásanalizáló-szintetizáló készsége fejlesztése
- beszédkultúra, kifejezőkészség, választékos beszéd
- szövegértés és alkotás
- szókincsfejlesztés
- verbális fejlesztés
- önkifejezés
- taktilis képességek fejlesztése

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Célunk, hogy a gyermekek a természetes környezetben, élmény útján szerezzenek tapasztalatokat, végezzenek cselekvő játékokat. A témák sokoldalú megközelítésénél figyelembe vesszük a gyermekek képességeit, eltérő fejlődésük ütemét. Alapozunk meglévő tapasztalataikra, ezeken keresztül juttatjuk el őket a koruknak megfelelő összefüggések, következtetések felismeréséhez. Az ismeretszerzési folyamatban alapozunk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmeire, önkéntes figyelmére.

Sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

Az óvodapedagógusok segítségével segítjük, hogy eljussanak a gyermekek a közvetlen környezettel való kapcsolat felvételére, tájékozódásra. Képességeikhez igazodva, az elemi szintről kezdjük az ismeretnyújtást, az egyszerű feladatokról (melyet még meg tudnak oldani) apró lépésekkel haladunk a bonyolultabb felé. Ehhez biztosítjuk a megértő, befogadó, támogató környezetet, a játékos feladat feldolgozás lehetőségét.

Az óvodai nevelőmunka feladatai, céljai hallássérült gyermekek esetében:

A hallássérült gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére csak részben képesek. A halláskárosodás miatt sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia, korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, amelynek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők.

Kiemelt feladatok:

- a nyelvi kommunikáció megindítása
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése

- a beszédértés, a szókincsfejlesztés
- a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása
- a családi-szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe

Az óvodai nevelőmunka feladatai, céljai beszéd fogyatékos gyermekek esetében:

Beszéd fogyatékos gyermek esetében a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő.

Kiemelt feladatok:

- az anyanyelvi nevelés középpontba állítása
- az aktív nyelvhasználat segítése
- sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel

Az óvodai nevelőmunka feladatai a logikai-matematikai területen tehetségígéretes gyermek esetén:

- az óvodába lépés pillanatától a célzott megfigyelések által, a tehetségígéret felismerése, segítése
- a tehetségígéret kiteljesedését célzó logikai játékok, illetve környezetünk felfedezésének biztosítása a csoportos-, mikrocsoportos tevékenységekbe integráltan
- a szülők tájékoztatása és a tehetségígéretes gyermek fejlődésének figyelemmel követése

IV. 7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés, a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak, és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, - később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi, vagy egyéb munka, a környezet-, a növény-és állatgondozás stb.).

- A munka a gyermek mindennapi tevékenységének része, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat.
- A gyermeket önállósodási vágya és cselekvésorientáltsága készíteti erre az aktív, örömmel végzett tevékenységre, amely lehetőséget ad a munkavégzéshez szükséges attitűdök alakítására, mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség a céltudatosság), valamint egyik formája a saját és mások elismerésére nevelésnek is.
- A családi jelleg követésével a gyermek és felnőtt közösen dolgozik, amely együttműködés folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A gyermekmunka is természetes velejárója az óvodai életnek, hiszen tevékenységen alapszik. Az óvoda dolgozóinak példamutatása, rend és tisztaság iránti igénye a legjobb alapja ennek a tevékenységnek is.

Feladatunk:

- Hogy a gyermekmunka örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység legyen
- Kialakítjuk a pozitív viszonyt, megteremtjük a munkavégzéshez szükséges nyugodt légkört
- A munka jellegű tevékenységek családi jellegének megtartása;
- A gyermekekkel való együttműködés;
- Folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelés;
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása, formálása;
- Folyamatos példamutatás, mintaadás;
- Tapasztalat útján felfedeztetjük a gyermekekkel a munka hasznosságát, szükségességét;
- Arra törekszünk, hogy a gyermekeknek természetes, vonzó legyen a munkába való bekapcsolódás, belső motiváció készítse őket erre; megérezzék, hogy a munka felelősségteljes feladat, melynek eredménye van
- Tanulják meg az általuk végzett munka menetét, az eszközök használatát;
- Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermekek éljék át a munka örömét, az eredményért vállalt erőfeszítés nehézségét és szépségét; Éljék át az „én csináltam,, mi csináltuk „élményét
- Olyan eszközöket biztosítunk, melyek megfelelnek az óvoda gyermek igényeinek
- Kiemelten figyelünk a balesetvédelmi, higiénés szabályok betartására;
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Tevékenységek jellemzői az óvodáskor végére

- ügyel saját, és környezete rendjére
- tevékenységben kitartó, szívesen vállal munka jellegű tevékenységet
- használt eszközöket elrakja
- önállóan részt vesz feladatokban

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

- megismertetjük a munka fontosságával, a különböző munkaeszközökkel, és használatukkal
- a munkafajtáknál figyelembe vesszük sajátosságait
- erősítjük a munka iránti pozitív érzelmek kialakulását, a munka tiszteletben tartását
- a munkafeladatok gyakorlásánál ügyelünk a fokozatosságra

Sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

- elsődlegesnek a saját önkiszolgálási teendők megtanulását tekintjük
- a sérülés mértékétől és a gyermek adottságaitól függően, a csoportban előforduló munkajellegű tevékenység elvégzési lehetőségek biztosítása (esetleg segítséggel)
- játékos jelleggel lehetőséget teremtünk a munkaeszközökkel való megismerkedésre, használatára
- irányítás mellett, engedjük az önálló munkavégzést
- az egyszerű feladattól fokozatosan haladunk az összetett tevékenységig

IV. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. A tanulás tevékenységekben valósul meg.

Óvodai nevelésünk elsődleges célja:

- az óvodáskorú gyermekeink kompetenciáinak fejlesztése.
- a tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire, miközben tudjuk, hogy a gyermeki tanulási tevékenységet önkéntes, cselekvő, szinkretikus gondolkodásmód, a veleszületett, természetes kíváncsiság, a sajátos gyermeki világkép, az érdeklődés, a figyelem és emlékezés tartalmának és irányultságának az iskoláskorúakéhoz képest szűkebb terjedelme jellemzi és az egész gyermeki személyiséget az én centrikusság határozza meg.

A gyermekek nap, mint nap változatos, színes élményeket szerezhetnek önmagukról, barátaikról, a segítő és elfogadó felnőttek jelenlétéről, a közösségről, az őket körülvevő világról, a környezetről, a természet csodáiról, a számok, a mennyiségek birodalmáról. Játszva tanulhatnak egymástól és a felnőttektől, ekkor átérezhetik a hagyományok üzenetét, a szokások biztonságot adó szerepét is. Kérdéseiket mindig bátran és nyíltan megfogalmazhatják, a megoldandó helyzeteknek számos megoldását kipróbálhatják.

Az óvodai tanulás elsődleges célja:

- az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése
- tapasztalatainak bővítése, rendezése
- kompetenciájuk alakulása
- kreativitásuk fejlesztése
- az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire

A tanulás feltétele:

- a tanuláshoz szükséges képességek megléte
- a gyermek cselekvő aktivitása
- a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás
- a felfedezés lehetőségének biztosítása, erősítése
- a kreativitás erősítése

A tanulás lehetséges formái:

- az utánzásos minta-, és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, és válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás
- az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakoztatását

Feladatunk:

Elsődleges feladatunk, hogy a szabadság és a korlátozás megfelelő arányával biztonságot, bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtsunk.

Ehhez megalapozott, stabil, következetes szokás-, és szabályrendszert, - valamint viselkedési formák rendszerét alakítottunk ki, (ezek a normarendszer alapjai) melyek gyermekeink beilleszkedését is megkönnyítik óvodai közösségünkbe. Meghatározzuk a tevékenységek állandó helyét, biztosítjuk a megfelelő időkeretet, és az elegendő mennyiségű, méretű, sok érzékszervet foglalkoztató eszközöket. A szervezeti formák, a testnevelés és a külső világ megismerésének tekintetében heti egy alkalommal kötelező foglalkozáson valósul meg, a többi nevelési területen az óvodapedagógusok döntése alapján differenciált, frontális és mikro csoportos formában.

Ennek nyomán a gyermekek az iskolába lépéskor is már jól tudnak alkalmazkodni az iskolai élethez, és a felnőtté válásnak is megteremtik a feltételeit (pl. együttműködés, felelősségvállalás, erkölcsiség).

A tevékenységekben megvalósuló tanulás így biztosítja az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését, a különböző, iskolai tanuláshoz szükséges kultúrtechnikák elsajátításával is. Megteremtjük a lehetőségét annak, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül is megszerezhesse azokat az élményeket, amelyek felkeltik, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére és ezáltal elérje az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséget.

Feladatunk, hogy a gyermekeknek olyan értékeket (hagyományörzés-, ápolás, a magyar anyanyelv, népdal-, mese és mondavilág, tisztelet, szeretet, megbecsülés, elfogadás, közösségben való együttélés, környezettudatos látásmód és viselkedés) közvetítsünk, melyek örökérvényűek.

Tudjuk, hogy ebben az életkorban az igaz ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg.

Rendkívül lényegesnek tartjuk, hogy:

- a képességek fejlesztése egyénre szabottan
- differenciáltan
- az egyes gyerekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel
- az egyes gyerekekhez mért tempóban
- az azonnali és egyéni, személyre szabott értékeléssel, tehát a leghatékonyabban történjen.

Ez az értékelés mindig pozitívumokra épül, de nem célunk a korrigálandók elkerülése, annak érzékeltetése hasznos lehet.

A tanulás tervezésekor legfontosabb feladatunk:

- a gyerekek differenciálási szintek (I.II.III.), képességfajták (értelmi, szociális, kommunikációs: verbális, nonverbális, testi) szerinti fejlesztése. A gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk a tapasztalatszerzés, élményszerzés alkalmait.
- lényeges a holisztikus látásmód, a gyermek egész személyiségének, valamint a saját látásmódunk terén.
- A tevékenységi formák keretét az adott téma és a gyermekcsoport szabja meg (a céltudatosságot és tervszerűséget szem előtt tartva.)
- Tervezéskor törekszünk a tevékenységek közötti komplexitásra.
- A témakörök egymással szoros kölcsönhatásban vannak, melyek az évszakváltozásoknak alárendelve a helyi lehetőségekben konkretizálva.

Sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A meglévő ismeretekre alapozva, az esetleges lemaradásokat figyelembe véve, fokozatosan nehezítjük a feladatokat, juttatjuk el a gyermekeket a sikerélményhez. Az óvodai pedagógiai munka mellett, gyógypedagógusok bevonásával segítjük a gyermekek fejlődését.

Az óvodai nevelőmunka feladatai, céljai egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek esetében (súlyos tanulási-, fegyelmi- és magatartásszabályozási zavar):

A súlyos tanulási és magatartási zavarok hátterében részképességzavarok, hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, a különböző teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy mindezek halmozódása áll. Kiemelt feladatok:

- az egészséges énkép és önbizalom kialakítása
- a kudarcűrő képesség növelése
- önállóságra nevelés
- ismételt gyakorlás, részekre bontás, fokozatosság betartása

V. ÁLTALÁNOS OKTATÁSI MÓDSZEREK A PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK SORÁN

A leggyakrabban használatos általános, az ismeret feldolgozását segítő módszerek

Gyermekek által használt módszerek

- gyermeki megfigyelés
- vizsgálódás
- manipuláció
- tények feldolgozása során próbálgatás-kipróbálás

Óvodapedagógus által használt módszerek

- szemléltetés
- bemutatás
- magyarázat (összefüggések megértését segíti elő)
- megfigyelés
- problémahelyzet teremtés (a gondolkodás beindítása céljából)
- munkáltatás/gyakorlás (ismeretanyaghoz kapcsolódó, a megértést segítő eszközökkel manipulációs tevékenység)
- kooperatív módszer, kiscsoportokban végzett tevékenység (segíti a szociális és együttműködési készségek/képességek kialakulását, fejlődését)
- ellenőrzés
- értékelés

Az oktatási módszerek megválasztásának szempontjai:

- a nevelés célja
- az ismeretanyag tartalma
- didaktikai feladat
- a gyermekek életkori és egyéni sajátosságai, értelmi fejlettsége
- az óvoda sajátosságai (tárgyi feltételek)

- az óvodapedagógus személyisége

VI. ÁLTALÁNOS OKTATÁSI ESZKÖZÖK A PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK SORÁN

Az eszközrendszerünk ajánló jelleggel tartalmazza azokat az eszközöket, melyeket az adott tevékenységhez/tevékenységi területhez szükségesek, illetve az óvodapedagógusok szükségesnek tartanak.

Ilyenek lehetnek:

- szöveggyűjtemények, mese-verses könyvek, enciklopédiák, ismeretterjesztő kiadványok
- rajz és kézműves eszközök
- tornaszerek
- digitális eszközök
- egyébek (meghagyva az optimális szabad eszközválasztás lehetőségét)

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolába lépés optimális időpontját a mindenkori törvényi szabályozás, a pedagógusok és egyéb szakemberek, valamint a szülő együttes állásfoglalása határozza meg. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális érettség szükséges.

Testi fejlettség (6 éves kor körül):

- alakváltozás
- összerendezettebb, harmonikusabb finommozgásra képes
- mozgás, viselkedés, testi szükségletek szándékos irányítása

Értelmi fejlettség:

- nyitottság és érdeklődés,
- érzékelés és észlelés differenciálódása,
- kiemelten fontos: téri észlelés, vizuális és akusztikus differenciáció,
- téri tájékozottság, térbeli mozgásfejlettség, testséma,
- önkéntelen és szándékos emlékezeti bevésés és felidézés,
- szándékos figyelem tartalma, terjedelme növekszik,
- megosztása és átvétele könnyebbé válik,
- cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet

Anyanyelvi fejlettség:

- érthető, folyamatos kommunikáció,
- különböző szószerkezeteket, mondatfajtákat alkot,
- minden szófajt használ,
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki,
- végig tudja hallgatni, és megérti mások beszédét,

Szociális érettség:

- képes kapcsolatteremtésre, együttműködésre, felnőttel gyerekek egyaránt
- szabályokhoz való alkalmazkodásra, szükségletek késleltetésére képes,
- feladattudat kialakulóban van, feladat megértésben, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb-szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg
- készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására,
- önállóság, önfegyelem jellemzi.
- kitartása, munkatempója, önállósága és önfegyelme a feladatok elvégzéséhez megfelelő

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhetjük csak el a fentiekben leírt fejlettségi szintet.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VIII. ÓVODA-ISKOLA ÁTMENET – FELKÉSZÍTÉS

Az egyén életében bekövetkeznek olyan változások, melyek során a megszokott szocializációs térből elmozdulást, kimozdulást végez. Ezek az átmenetek jelennek meg az intézményesített nevelési keretek igénybevételével. A bölcsőde a szülők által választható, míg az óvoda kötelező interakciós, nevelési tér a gyermek számára. Az óvodai beszoktatás körültekintő és a pedagógiai program által jól kidolgozott folyamatot jelent, melyben fontos szerepet kap a szülőkkel való együttműködés, az egyéni és az életkori sajátosságok figyelembevétele. A bölcsődéből érkező gyermekek esetében is szükséges a befogadás előkészítése.

A hatályos köznevelési törvény értelmében az iskolába kerülés az óvodából történhet. Az óvodapedagógusaink a nevelési-fejlesztési munkájuk által hozzájárulnak, hogy a gyermekek a tanköteles korba érve alkalmassá váljanak az iskolai tanulásra. Nevelési elveink gyakorlati megvalósításához szükségünk van az alapos elméleti felkészültségre, megfelelő szintű pedagógiai kultúrára és a gyermekek mélyreható megismerését szolgáló készségekre.

A pedagógiai programunk által meghatározott kimeneti szabályozás tartalmazza az iskolába lépés lélektanát, nevelési elveinket, a kompetens személyeket, a fejlődést meghatározó tényezőket, az óvodai nevelés eszközeit, a pszichikus fejlődés formáit. Mindezekből adódóan megfogalmazódnak az iskolára való alkalmasság feltételei: biológiai, pszichológiai, kognitív, és szociális alkalmasság vonatkozásában. Abban kell támogatnunk a gyermekeket, kisiskolás tanulókat, hogy dinamikus ismereteket szerezzenek önmagukról és a világról. A megszerzett, használható tudással az egész életen át tartó tanulást alapozhatjuk meg.

A „Kompetencia alapú nevelés” óvodai bevezetése óta, az átmenet rendszerének felállításával megkönnyíti a szemlélet és a módszertan óvoda részéről való kiépítését, melyeket átvehetnek az iskolák is. Hiszen a pedagógiai fejlesztés a kompetenciákat állítja a középpontba, függetlenül attól, hogy a köznevelés mely szintjét érintjük. A megfigyelési és fejlesztési területek, az azonos elvek és a következetes szemléletet követő gyakorlat képezik az átmenet alapját az óvoda és az iskola között.

Ezek alapján fogalmazzuk meg a pedagógusok és a szülők konkrét feladatait:

Az óvodapedagógusok legfőbb feladatai az alkalmassá tétel érdekében:

- A gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve tervezzük meg az egyéni fejlesztési programokat. Törekszünk a gyermekek alapos megismerésére, figyelembe vesszük az érési folyamatokat.
- A gyerekek elemi pszichikus szükségleteinek kielégítése érdekében a játékba integrált nevelést és fejlesztést alkalmazzuk.
- A tudásvágyat ebben a korban már nemcsak felébreszteni kell, hanem ki kell elégíteni. Támogatjuk a gyermekek önállósulási törekvését.
- Folyamatosan és konkrétan informáljuk a szülőket gyermekük fejlődéséről, megnyerjük őket a közös nevelés, fejlesztés érdekében. Felelősségteljesen, szakmailag kompetens módon döntünk a gyermekek iskolára való alkalmassága felől.

A szülők legfőbb feladatai az iskolára készre tétel érdekében:

- Az iskola előtti utolsó nyár legyen a közös élményszerzések ideje. Vásárolják meg közösen az iskolakezdéshez szükséges tanszereket, felszereléseket.
- Fogadják bizalommal a tanító személyét, segítsék gyermeküket a nevelőváltásban.
- Az iskolakezdés ne legyen nyomasztó, félelmekkel, túlzott elvárásokkal teli, mert a gyermeket az bizonytalanná teszi.
- Tudatosodjon bennük, hogy az iskolaérettség elérése összetett folyamat, melyet részben öröklött tényezők határoznak meg, részben pedig a közös nevelési-fejlesztési hatások eredménye.

A tanítók legfőbb feladatai az átmenet megkönnyítése érdekében:

- Az iskola kezdő szakaszának pedagógiai, pszichológiai kidolgozása, hiszen iskolássá csak az iskola által válik a gyermek. A korai szakaszban a játékosság elve minél gyakrabban érvényesüljön.
- Csökkenteni kell a kezdeti kudarcokat. Jobban kell számolni az életkori fejlettséggel, igényekkel. Figyelembe kell venni az előzetes felkészültségből adódó eltéréseket.
- A gyermeki megismerés útjának követése, a manipulatív, cselekvéses indítás és az alkotó tevékenységek előtérbe állítása. Alkalmazni kell a fokozatosság és a differenciálás elvét. Motiválják a gyermekeket, keltsék fel a tanulás iránti érdeklődésüket.
- Az értékelési rendszer tudatos és jól alkalmazott szöveges formáját alkalmazza, mellyel támogassa a gyermekek értékelési és önértékelési fejlesztését.

Az óvodapedagógusok és a tanítók közös feladatai a sikeres iskolakezdésért:

- Az óvoda és az iskola között szorosabb kontaktust kell kiépítenünk. A kölcsönös hospitálási lehetőségek váljanak rendszeressé, tartalmassá.
- Ismerjük meg egymás gyermekeit, munkamódszerét, a követelményeket, az intézmények alapidokumentumait.
- Tervezzünk iskolalátogatást az óvodás gyermekekkel, közösen készítsük elő a látottakat, hogy az élmény legyen a résztvevőknek.

- Ha óvodapedagógusként és tanítóként hasonlóan gondolkodunk a gyermekekről, akkor az intézményváltás nem okoz számára problémát, mert hasonló pedagógiai légkör veszi majd körül.

Az óvoda-iskola átmenet sikeres megvalósítását támogató tényezők:

1. A gyermek befogadása

- családlátogatás az óvodai élet megkezdése előtt, igény szerint
- beiratkozás előtti nyílt nap keretében ismerkedés az óvodával
- szülők tájékoztatása, óvodaszintű szülői értekezlet
- beszoktatási terv készítése, a csoportok feltöltésének ütemezése
- családdal történő befogadás lehetőségének biztosítása
- óvodában töltött időtartam fokozatos növelése a befogadás időszakában
- kedvenc alvós tárgy behozásának lehetősége
- érzelmi kötődés megteremtésével a szülőktől való elválás megsegítése
- a gyermek fejlődési és nevelési körülményeinek folyamatos megismerése

2. A nevelés, személyiség – képességfejlesztés

- családi nevelés elfogadása, támogatása
- a gyermek szükségleteinek kielégítése
- a gyermek aktuális egyéni fejlődési szintjének megismerése
- differenciált pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazása
- elsődleges szerepet szánunk a szabad játéknak
- élménygondolkodás közegének biztosítása
- mozgásos tevékenységekhez szükséges tér és idő biztosítása
- tudásvágy elkeltése és kielégítése
- szociális funkciók gyakorlásának biztosítása

3. Diagnosztikai portfólió elemei és a megfigyeléseket végző személyek

- Anamnézis és Fejlettség-mérő teszt 3 éves gyermekeknek / szülők
- Fejlődési napló és Egyéni fejlesztési terv / óvodapedagógusok
- Óvodás teszt 4 éves gyermekek számára / óvodapedagógusok
- DIFER Rövid teszt / fejlesztőpedagógus

- SZÓL-E? Beszéd és nyelvi fejlettség alapvizsgálat / logopédus
- Mozgásszervi szűrés / gyermekorvos
- Pszichológiai vizsgálat / óvodapszichológus
- Szakértői vizsgálat / Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei
- Egyéb megfigyelések

4. Kommunikációt segítő dokumentumcsomag

- Kézikönyv Szülőknek – óvodaválasztástól az iskolakezdésig; óvodai kiadvány
- Beiskolázási protokoll – időrendi folyamatkövetés, aktuális feladatok rendszere
- Fogadóórák tartalmi összeállítását és a reflexiót támogató dokumentumok
- „Pitypangok a Kastélyban” – bemutatkozó interjúanyag; óvodai kiadvány

5. Iskolai befogadás támogatása

- a tanulási alapképességek megalapozása / szociális-értelmi-testi-verbális
- alapidokumentumok kölcsönös megismerése
- szakmai együttműködés kezdeményezése a nevelés folytonosságaért
- kölcsönös intézménylátogatások szervezése
- hagyományt teremtő közös gyermekprogramokkal élmény nyújtás

A felkészültség diagnosztikai eredményeit célszerű megismertetni a szülőkkel, hogy helyesen tudjanak dönteni abban, hogy mikor kezdje el a gyermek az iskolát.

Az óvodáskor vége akkor van, amikor a gyermek testi, szellemi, lelki fejlettsége eléri az iskolai élethez szükséges szintet. A gyermekek közti különbségek nagyok, a fejlődés iránya és üteme egyéni. Ezért mind az óvodába lépés, mind pedig az iskolába lépés ideje nem meghatározható egységesen.

FONTOS! A gyermek nem készül direkt módon az iskolára az óvodában, hanem éli a gyermeki életét, amely játékkal, mesével és tanulási helyzetekkel segíti a fejlődését, fejleszti képességeit.

Az Óvodában a gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó - amennyiben az infrastrukturális adottságok

lehetővé teszik, külön térben szervezett - iskola-előkészítő fejlesztőpedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A felkészítő csoport célja

Az iskolaérettségi vizsgálat szakértői vélemény szerinti további óvodai ellátásban részesülő 6-7 éves gyermekek iskolára felkészítésére, az óvoda-iskola átmenet biztosítása.

A program célja

Mivel a mai általános iskolák, különösen, amelyek két-tannyelvű osztályokat működtetnek, komoly követelményeket állítanak a gyerekek elé. Az iskolára felkészítő csoport legfontosabb feladata, hogy fejlesztési lehetőséget adjon a zökkenőmentes iskolakezdésre, azoknak a gyermekeknek, akiknek megakadt, vagy nem kellő ütemű a pszichés fejlődés. Egyénre szabottan foglalkozik a bizonytalan képességekkel, hogy azok biztosabbá váljanak, segítse a jobb iskolai beválást, csökkentse az esetleges iskolai kudarcok lehetőségét.

Az olvasás, írás és számolás későbbi tanulását játékos, a gyerekek életkorának megfelelő módszerekkel készítjük elő. Nagy gondot fordítunk a mozgásra, és az anyanyelvi nevelésre. Nagyon fontosnak tartjuk a feladattudat, a feladattartás és a koncentrációs képesség fejlesztését is, mely az iskolaérettség elérésének előfeltétele.

Nagy hangsúlyt fektetünk a gyerekek képességeinek, készségeinek, egyéni fejlettségének megfigyelésére, mérésére, hogy megfelelő fejlesztésben részesülhessenek, lemaradás esetén időben segítséget kaphassanak. Amellett, hogy pedagógusaink folyamatosan megfigyelik a gyermekek fejlődését, erről feljegyzéseket is készítenek, és a szülőket is tájékoztatják, külső szakemberek (pedagógiai szakszolgálat) is bekapcsolódnak ebbe a munkába, segítik leküzdeni a különböző területeken jelentkező lemaradásokat. Nagycsoportban a logopédus is felméri a gyerekeket. A beszédhangok korrekcióján kívül grafomotoros, valamint figyelem, emlékezet, feladatértést fejlesztő foglalkozásokat is tart. Minden gyermek DIFER fejlődésvizsgáló rendszer mérésen is részt vesz, melyet az óvoda fejlesztőpedagógusa végez.

A felkészítő csoport összetétele

A csoportba ép intellektusú gyermekek járnak, akiknél megkésett fejlődés, részképesség zavarok, illetve elmaradás mutatkozik a szociális fejlődésben.

Felkészült óvodapedagógusaink megvalósítják régi tervünket, és kb. 20 fős létszámú iskolára felkészítő óvodai csoportot indítanak évente, azoknak a tanköteles korú gyerekeknek, akik pedagógiai szakvélemény alapján egy év „haladékot” kapnak a kötelező beiskolázás előtt. A felkészítő csoportban lesz idő az esetleges részhiányosságok, lemaradások, zavarok korrigálására, illetve felfigyelhetnek a kiugró képességekre is.

A lassabban érők időt és segítséget kapnak arra, hogy készségeiket szintre hozzák. Az idegrendszeri érés által, a gyerekek különböző ütemben fejlődnek, nem válnak parancsszóra iskolaéretté. Felkészítő csoportunk segít abban, hogy a gyerekek egy tapasztalatokban gazdag, boldog év után magabiztosan menjenek iskolába.

A foglalkozások célja:

A csoportos foglalkozások alkalmával, többek között, a játékokon keresztül fejlesztjük az alábbi területeket:

Szociális, érzelmi, mozgásos és értelmi fejlődés megfelelő érettségének elérésében

Célkitűzéseink az alábbiak lennének:

1. Tanulási képességek megfelelő szintű fejlettségének elérése személyre szabottan (6-7év)
2. Feladathelyzet gyakorlása, feladattudat erősítése
3. Örömteli tanulás iránti belső motiváció serkentése
4. Önbizalom erősítés, magabiztos feladat-megoldási attitűd segítése
5. Önálló munka iránti vágy, öröm, motiváció serkentése
6. Csoporthelyzet, csoportmunka, kooperáció gyakorlása
7. Figyelem, rugalmas feladat megoldási és gondolkodási készség fejlesztése
8. Óvodai rendszerből az iskolai szabályrendszerbe történő alkalmazkodás segítése
9. Tanulási részképességek gyakorlása

Az iskolára felkészítő óvodai csoport indulásának menete

1. Szülői konzultáció a jelentkezést követően, amely lehetőséget nyújt az ismerkedésre, motivációk, fejlődési irányok, célok, esetleges problémák feltérképezésére, és a lehetséges segítő formák javaslatai.
2. Tanulási részképességek, készségek feltérképezése fejlesztő szakirányú kollégák dokumentációjából, szakmai tapasztalatcsere során.
3. Szakértői vélemények áttanulmányozása
4. Fejlesztési tervek készítése a fentiek alapján, és a kiscsoportos foglalkozások megindítása, amelyen az alábbi területek közül az adott gyermeknél támogatást igénylő területek kerülnek fókuszba, de komplex, átfogó mindenre kiterjedő szemléletben.

Fejlesztési területek a szakértői véleményekben foglaltak figyelembevételével:

- Vizuális és auditív észlelés fejlesztése
- A kereszt csatornák fejlesztése (pl. látott, hallott információk összekapcsolása)
- Időészlelés
- Szerialitás (sorrendiség)
- Mozgás fejlesztés – nagymozgás koordináció
- finommotorika, grafomotorika
- Vizuális, verbális emlékezet fejlesztése
- Figyelem koncentráció fejlesztése
- Nyelvi készségek fejlesztése
- kudarctűrő képesség
- térérzékelés, irányok
- szem-kéz koordináció
- problémamegoldó gondolkodás
- testséma, emberrajz
- analízáló-szintetizáló képesség

Iskolára felkészítő csoport keretei

Az óvoda keretein belül, váltóműszakos óvodapedagógusok (kiegészítő képzettségű is) által, óvodai csoportban történő csoportos és egyéni foglalkozások, melyek igazodnak az általános óvodai napirendhez. Kötelező és kötetlen foglalkozási keretek között fejlesztéssel, játékos

formában –fejlesztési terv mentén. Szükség esetén egyéni fejlesztéssel is. Fenti összetett célkitűzések érdekében két, komplex szemléletű óvodapedagógus sokoldalú tapasztalata és párhuzamosan zajló összehangolt munkája által. Ennek a csoportnak a napirendje a gyermekek korát, szükségleteit figyelembe véve, némileg eltérhet az általános óvodai napirendtől. Ezt belső szabályozás rögzíti.

Iskolára felkészítő csoport vezetői

A **felkészítő** óvodai csoport vezetői képzett, az óvoda alkalmazásában álló pedagógusok:

- óvodapedagógus,
- óvodai fejlesztőpedagógus (azoknál az eseteknél, ahol azt a szakvélemény kéri)

Általában miért fontos az iskolára felkészítés, és miért fektetünk erre hangsúlyt?

- A 3-7 éves időszakban az öröklött adottságokon alapulva jelentős biológiai, idegrendszeri érés megy végbe. Ebben az időszakban fejlődnek legintenzívebben az írás, olvasás és számolás elsajátításához szükséges tanulási képességek.
- Az óvoda a fejlesztőtevékenységek biztosításával, szervezésével és a rendelkezésre álló egyéb szakpedagógusok (fejlesztő) bevonásával segítheti ezt a fejlődést, melynek eredményeként mentálisan és szociálisan alkalmassá válnak az iskolai életre, tulajdonképpen iskolakészültek, iskolaérettek lesznek.
- Éretlenség esetén az első kudarc élmények és az önbizalom hiány tovább nehezíthetik az iskolakezdést, a tanulási kedv és motivációk kialakulása alábbhagyhatnak. Ezért még 6-7 éves korban érdemes segíteni az idegrendszeri érést.
- Az iskolai elvárások és a teljesítmény terhe előtt, tét nélkül találkozhat a gyermek még az óvodai környezetben, az első feladathelyzetekkel, hogy megfelelő támogatást kapjon az indulásig.
- A tanulási képességek kibontakoztatását nagyban befolyásolják a testi-mozgásfejlődési érettség és olyan pszichológiai tényezők is, mint társas-szociális érettség, érzelmileg biztonságos kiegyensúlyozott családi háttér, életkornak megfelelő érzelmi fejlődés és a személyiség érettsége.
- Többnyire a szülő ismeri a legjobban gyermekét, mégis szülőként gyakran nehéz meglátni, hogy milyen területen van szükség támogatásra, illetve mivel tudja pontosan segíteni gyermekét az iskolai alkalmasság elérésében. Szakemberként is csak célirányos vizsgálattal mondható meg, hogy minden területen megfelelően alakul a fejlődés. Jó képességű gyerekek gyakran kompenzálnak, elrejtik hiányosságaikat.

A program módszertana

- *felzárkóztatás, a hiányok pótlása:* kialakult hiányosságok pótlásának üteme az egyéni fejlettséghez mérten van szervezve, összeállítva
- *kompenzálás:* egyéni fejlettséghez igazodva közelít az ismeretsajátításnál, növeli, vagy kialakítja az önbizalmat

- *megerősítés*: elősegíteni az önmagukhoz mért legnagyobb teljesítmény elérését, felszínre hozni azokat a tulajdonságokat melyekben jól teljesítenek

A felkészítő csoport eredményességének mérése

A DIFER fejlődésvizsgáló eljárással a tanév elején bemeneti mérést végzünk, a tanév második felében május hónapban kimeneti mérés lesz az óvoda fejlesztőpedagógusa által.

A kontrollmérés és a bemeneti mérés eredményeinek összehasonlító elemzése után megállapítjuk a fejlesztett készségek fejlődésének mértékét és írásban rögzítjük az eredményeket. Ahol a Pedagógiai Szakszolgálat korábbi szakvéleménye a beiskolázás előtt kontroll vizsgálatot írt elő, ott természetesen ezt kezdeményezni fogjuk.

IX. GYERMEKEINK MÉRÉSI-ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

A gyermekek ellenőrzése és értékelése a pedagógiai munka „izgalmas”, ugyanakkor egyik legnehezebb területe.

Az ellenőrzés és értékelés során visszajelzést kapunk a gyermekek ismeretszerzésének eredményességéről. Az óvodapedagógusok tájékozódnak, hogy mennyire érték el kitűzött céljaikat, és hogy a gyermekek rendelkeznek-e azokkal az ismeretekkel, jártasságokkal, képességekkel, készségekkel, amelyek az adott ismeretanyag feldolgozásával kapcsolatosak, és szükségesek a továbbhaladáshoz.

Célunk a folyamatos visszacsatolás, a fejlődés nyomon követése, melynek alapja a gyermek megismerése.

Ahhoz, hogy tudjuk, mely területen kell fejlődnie a gyermeknek:

- meg kell ismernünk,
- mérnünk és megfigyelnünk,
- felzárkóztatnunk és tehetségét gondoznunk.

A fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés alapját, a bázist ahonnan folytathatjuk további teendőinket.

Óvodásainkat fél évenként mérjük ennek érdekében.

A fentieket a DIFER (diagnosztikus fejlődésvizsgáló és kritériumorientált fejlesztő rendszer 4–8 évesek számára) vizsgálattal végezzük nagycsoportos korban.

Az óvodáztatás kezdetétől végzett mérésekhez, az óvoda által készített fejlődési/haladási naplóban található a vizsgálóeljárás feladatai.

Az értékelést is a vizsgálóeljárás szempontsora alapján végezzük, amit a nap bármely időszakában-folyamatában alkalmazhatunk.

Elvünk, hogy bárhol, bármilyen állapotról el lehet indulni, mindenki fejleszthető a képességei, készségei, jártasságai függvényében.

„Visszajelzés a gyermekeknek”,

az értékelés az alapja, melynek személyiségfejlesztő hatása is van.

Az értékelés a tudás eredményének összevetése a követelményekkel. Az értékelés során figyelembe vesszük, hogy a sikernek megerősítő szerepe van, de a jól megválasztott értékelési módszer által, a hibák és sikertelenségek is ösztönzőleg hathatnak.

Mind a négy fő terület - és azon belül az egységes részterületek - vizsgálata két egymástól, de sokszor egymást kiegészítő típusra bomlik.

- Megfigyelési szempontok: az óvodapedagógus tapasztalatai, jegyzetei alapján
- Kérdések, beszélgetés, feladatok, cselekedtetés: a gyermekek játécai, valamint tevékenységében megvalósuló tanulás és egyéb cselekedetei alapján, főként spontán, időnként céllal szervezett helyzetben

Az információk rögzítését szolgáló dokumentumok

Dokumentum	Mérési, értékelési területek, szempontok	Információ rögzítése
Anamnézis	A gyermek óvodáskor előtti fejlődésének, a család szocio-kulturális jellemzőinek megismerése	Óvodáskor kezdetén
Fejlettségmérő lapok	• Mozgásfejlettség • Testséma • Téri tájékozódás • Térbeli mozgás fejlettsége • Értelmi fejlettség • Finommotoros koordináció fejlettsége • Nyelvi kifejező készség • Szociális fejlettség	Óvodáskor kezdetén
DIFER mérőanyag	• a hét elemi alapkészség diagnosztikus tesztje: • szocialitás, • írásmozgás koordináció, • tapasztalati következtetés, • tapasztalati összefüggés-megértés, • elemi számolási készség, • relációszőkincs, • beszédhanghallás	Első alkalommal az 5. életévüket betöltött gyermekeknél, és nagycsoport félévében év végén
Egyéni fejlesztési terv	• Tehetséges gyermekek • HHH gyermekek • SNI illetve BTM gyermekek	Negyedévente

I. Szociális képességek

1. Társas kapcsolatok, játék, viselkedés, neveltségi szint, szokásismeret

1. Társas magatartás, közösségi szokások, együttműködési képességek
2. Erkölcsi megítélő-képesség, udvariasság, érintkezési szokások, alkalmazkodás

2. Érzelmek

1. Érzelmek, motivációk, beállítódás
2. Akarati tényezők

II. Értelmi képességek

1. Kognitív szféra

1. Gondolkodási műveletek

- fogalomismeret, tájékozottság
- összehasonlítás, megkülönböztetés,
- következtetés, ítéletalkotás, analízis, szintézis
- konkretizálás, általánosítás, csoportosítás, osztályozás
- számfogalom, téri időbeli viszonyok, szimmetria, szerialitás

2. Pszichikus funkciók működése

- koncentráció, feladattartás, figyelem,
- érdeklődés, emlékezet, képzelet,
- problémamegoldó képesség

3. Érzékszervi szféra

- testséma-ismeret
- hallásérzékelés
- látásérzékelés
- tapintásérzékelés,
- koordinációs működés (test- kéz- láb- szem) kinezetikus érzékelés, keresztcsatornák működése.
- téri irányok, relációk érzékelése, időérzékelés

III. Verbális képességek

Nyelvhasználat: összefüggő, folyamatos beszéd, a beszéd tisztasága, nyelvhelyesség

Verbális kommunikáció: beszédértés, nyelvi kifejezőkészség

IV. Testi képességek

Nagymozgások: mozgáskoordináció, motoros képességek, téri tájékozódás nagy mozgással, a cselekvés szintjén

Finommozgások: ábrázoló tevékenység (rajzolás, festés, mintázás, kézimunkázás) ábrázolás a mindennapi életben (játék, barkácsolás, díszítés)

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik.
- A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett, lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A gyermekek megfigyeléséről szerzett információk

Mérés módszere, eszköze	Pedagógus kompetencia	Ideje
megfigyelések csoportban és egyénileg	óvodapedagógusok	folyamatos
DIFER vizsgálórendszer	fejlesztőpedagógus	nagycsoportban, szeptemberben/május
„Szól-e” logopédiai vizsgáló módszer	logopédus	szeptember
pszichológiai vizsgálat	Pedagógiai Szakszolgálat	szükség szerint

Szakértői vizsgálat	Szakértői Bizottság	szükség szerint, illetve kontroll
---------------------	---------------------	-----------------------------------

IX.1. A pedagógiai munka ellenőrzési és értékelési rendszere

Óvodánkban az ellenőrzés ellenőrzési terv alapján történik, mely tartalmazza az ellenőrzés célját, területét, a tervezett időpontot, alkalmazott módszereket, a folyamatban résztvevőket, az ellenőrzés indoklását, a dokumentáció elhelyezését.

Az ellenőrzés területei:

- Szakmai- pedagógiai tevékenység: célja a minőség és hatékonyság biztosítása, az oktató- nevelő munka eredményeinek megfigyelése.
- Gazdálkodás: ellenőrzése kiterjed a vagyonvédelemre, az eszközök rendeltetésszerű használatára, a beszerzésekre és a takarékosságra.
- Munkáltatói jogkörből adódó ellenőrzés: vonatkozik a munkakezdés pontosságára, a munkavégzés minőségére, a munkaidő hatékony kihasználására, valamint a törvények betartására.
- Tanügy igazgatási feladatok ellenőrzése: elsősorban a tanügyi dokumentumok meglétéhez és vezetéséhez kapcsolódik.

Belső ellenőrzés:

Ténymegállapító és értékelő tevékenység, a tényleges állapot összehasonlítása a tervezett állapottal (törvények, rendeletek, ONAP, helyi program, munkaterv, SZMSZ).

A belső ellenőrzés során információgyűjtés történik az intézményben folyó nevelőmunkáról, a gyermekek fejlesztése érdekében végzett tevékenységek színvonaláról, a pedagógiai, jogi, gazdálkodási követelményektől való eltéréstől, a belső rendről, fegyelemről, a biztonságos működés megszilárdításáról.

A pedagógiai belső ellenőrzés célja:

- a tervezett feladatok megfelelő időben történő megvalósulása
- megfelelő mennyiségű és minőségű információ gyűjtése, elemzése
- a tényleges állapot összehasonlítása a pedagógiai céllal
- az eredmények értékelése, ténymegállapítás
- visszajelzés a pedagógiai munka színvonaláról
- a vezető tervező munkájának segítése

A pedagógiai munka belső ellenőrzésének feladatai:

- biztosítani az intézmény munkájának jogszerű működését
- segíteni az oktató- nevelő munkaeredményességét
- megfelelő mennyiségű információ gyűjtése az óvodapedagógusok munkavégzéséről (megfelelő számú adatszolgáltatás az intézmény, nevelő - oktató munkájával kapcsolatos külső és belső értékelések elkészítéséhez)

IX. 2. Országos pedagógiai szakmai ellenőrzés

Törvényi háttér:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

- 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló
- 20/2012. (VIII.31. EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és névhasználatáról
- 363/2012 (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Szakmai tartalmak:

- Általános pedagógiai szempontoknak való megfelelés
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának való megfelelés
- Az intézmény pedagógiai programjának való megfelelés

Az intézményvezetés felkészíti a nevelőtestületet a tanfelügyeleti ellenőrzésre, ennek érdekében megszervezi az intézményi önértékelést, megújítja a tevékenységlátogatási, dokumentumellenőrzési intézményi gyakorlatot.

A pedagógusaink felelőssége, hogy a nevelési, tevékenység és foglalkozáslátogatás, és az azt követő interjú, valamint a dokumentumellenőrzés során úgy a belső, mint a külső ellenőrzésnél felkészültségüket, pedagógiai kompetenciájukat, hivatásszeretüket bizonyítsák. Az egész intézményről alkotott kép az egyes pedagógusok és a vezetés összeteljesítményét mutatja.

Mind a belső, mind pedig a külső szakmai ellenőrzések során annak feltárása folyik, milyen módon és mértékben jelennek meg a pedagógus munkájában az alábbi szakmai tartalmak:

- az általános pedagógiai szempontoknak való megfelelés,
- az Óvodai nevelés országos alapprogram nevelési céljainak való megfelelés,
- az intézmény pedagógiai programjának való megfelelés.

IX.3. Pedagógusminősítés 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet

a pedagógusok új életpályájáról szóló [2023. évi LII. törvény](#) 97. §

(1) A pedagógus, valamint a pedagógus szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott az általa megszerzett legmagasabb, a munkakör ellátásához e törvényben előírt iskolai végzettség, valamint állam által elismert szakképesítés, szakképzettség, továbbá a nevelő, oktató munkája ellátásához közvetlenül kapcsolódó, azt közvetlenül segítő doktori cím, tudományos fokozat, valamint akadémiai tagság, szakmai gyakorlat, publikációs tevékenység, minősítő vizsga és a minősítési eljárás keretében elnyert minősítés alapján

- a) Gyakornok,
- b) Pedagógus I.,
- c) Pedagógus II.,
- d) Mesterpedagógus,
- e) Kutatótanár

fokozatokat érheti el.

(2) Az (1) bekezdés

a) b) pontja szerinti pedagógus fokozat megszerzése kötelező,

b) d) és e) pontja szerinti pedagógus fokozatok megszerzése a munkakörbe nem tartozó, végrehajtási jogszabályban meghatározott további szakmai feladatok vállalása mellett, a feladathoz kapcsolódóan határozatlan vagy határozott időre szólóan lehetséges.

(3) A pedagógus szakképesítéssel, szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakört betöltő köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban vagy munkaviszonyban álló legfeljebb Pedagógus II. fokozatba sorolható. Ha a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottat korábban pedagógus-munkakörben alkalmazták és Pedagógus II. fokozatnál magasabb fokozatot ért el, havi illetményét, munkabérét a Pedagógus II. fokozatnak megfelelően kell megállapítani.

(4) A szakmai gyakorlatként figyelembe vehető időket végrehajtási rendelet határozza meg.

(5) A minősítés végrehajtási jogszabályban meghatározott minősítő vizsgán, minősítési, vagy pályázati eljárásban való részvétellel történik. A minősítés során a pedagóguskompetenciákhoz kapcsolódó indikátorok alapján minősítő bizottság értékeli a pedagógus tevékenységét. A minősítő bizottság a pedagógus teljes körű tevékenységét, különösen a végrehajtási rendeletekben és a pedagógus munkaköri leírásában megfogalmazott kötelezettségek teljesítését vizsgálja.

(6) Ha a gyakornok a megismételt minősítő vizsgán „nem felelt meg” minősítést kapott, köznevelési foglalkoztatotti jogviszonya e törvény erejénél fogva a minősítő vizsga vagy a megismételt minősítési eljárás eredményének közlését követő hónap első napján megszűnik.

A pedagóguskompetenciák és a pedagógusértékelési eszközök

44. § (1) A minősítő vizsga, a minősítési, a pályázati és a megújítási eljárás során a pedagógus és a pedagógus szakképzettséggel vagy szakképesítéssel rendelkező nevelést-oktatást segítő munkakörben foglalkoztatott (a 44–85. § alkalmazásában a továbbiakban együtt: pedagógus) tevékenységét a pedagóguskompetenciákhoz kapcsolódó indikátorok alapján kell értékelni.

(2) A pedagóguskompetenciák:

a) szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás,

b) pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók,

c) a tanulás támogatása,

- d) a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség,
- e) a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre és a fenntarthatóság szempontjaira, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység,
- f) a pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése,
- g) a környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja,
- h) kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás, valamint
- i) elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

IX. 4. Intézményi önértékelés a pedagógus kompetenciák mentén

Törvényi háttér

Az intézményi önértékelési rendszer kialakítására a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 145. § (1) bekezdésében leírtak értelmében kerül sor, amely az alábbiakat tartalmazza.

„Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés a nevelési-oktatási intézmények szakmai tevékenységét a pedagógusok munkájának általános pedagógiai szempontok alapján történő értékelésére, az intézményvezetők általános pedagógiai és vezetéselméleti szempontok szerint történő értékelésére, az intézmények saját céljainak megvalósulására, továbbá az intézményi önértékelés eredményeire alapozva értékeli, és ezzel az intézmény szakmai fejlődéséhez támogatást ad.”

Az intézményi önértékelés kiterjed:

- pedagógusra
- vezetőre
- intézményre

Az intézményi önértékelés fókuszában a tanulási-tanítási folyamat, a pedagógiai munka minősége áll.

Intézményünkben megalakítottuk az önértékelési csoportot, mely elkészíti az *intézmény önértékelési programja alapján az intézmény éves önértékelési tervét*. Az értékeléshez az Oktatási Hivatal által működtetett informatikai rendszer nyújt támogatást.

Céljai:

- az óvoda cél és feladatrendszerének összevetése a Pedagógiai programmal
- a Pedagógiai program szerinti működés ellenőrzés, a programban foglaltak gyakorlati megvalósulása

- a pedagógiai szakmai munka ellenőrzése
- vezetői program megvalósulása
- az intézmény működésének eredményessége

Módszerei:

- intézményi dokumentumok elemzése
- a pedagógiai program koherenciájának vizsgálata
- tevékenység látogatások
- interjúk
- kérdőívek

X. HAGYOMÁNYAINK

A mindennapok ünnepeit közös tervezéssel, készülődéssel, örömteli várakozással erősítjük. Ezzel az összetartozás érzését fokozzuk, hagyományainkat ápoljuk, gyermekeinkben is a szokásokat erősítjük, alakítjuk. A legtöbb ünnepvárast, ünnepi készülődést, ünnepet egy - egy projekt, vagy témahét keretében valósítunk meg.

Óvodánk életében kialakult hagyományok mellett, mindig újabb és újabb ünnepi események teremtésével próbáljuk ezt a boldog életérzést szinten tartani.

Hagyományaink, ünnepeink szervezésében fontos szerepet tulajdonítunk nevelési alapelveinknek, óvodai nevelésünk céljának és feladatának.

Intézmény és csoport szintű hagyományos ünnepeink

Hagyományos ünnepeink	Tevékenység tartalom	Szervezeti forma
MIKULÁS	<i>Dalok, versek, dramatikus játékok</i> • Mikulás ajándéka • Közös Mikulásvárás	Csoportonkénti megemlékezés
KARÁCSONY	<i>Adventi előkészületek</i> • Közös ünnep az óvodában • Karácsonyi népszokások • Karácsonyi projektek megvalósítása • „Mindenki Karácsonya”	Csoportonkénti megemlékezés • Községi szintű ünnepség
FARSANG	<i>Farsangi mulatság</i> • „Farsang farka” • Kiszabáb úsztatás	Közös ünneplés • Óvodai szintű közös mulatság
MÁRCIUS 15.	<i>Képek, jelképek készítése, gyűjtése (zászló, kokárda, huszár)</i> • ünneplés a Kossuth szobornál	Csoportonkénti megemlékezés
HÚSVÉT	Népi játékok, hagyományok felelevenítése • Tojásfestés • Locsolóversek • Húsvéti játszótér	Csoportonkénti megemlékezés
MÁJUS 1.	<i>Májusfa díszítése</i>	Csoportonként
ANYÁK NAPJA	<i>Ajándék készítése</i> • Szülőkkel közös ünneplés	Csoportonként

ÓVODA BÚCSÚZTATÓ	Iskolába menő gyermekek búcsúztatása	Csoportonkénti rendezvény
GYERMEKNAP	<i>Sport, ügyességi versenyjátékok</i> - Óvodapedagógusok dramatikus játéka - Gyermekek táncos-mozgásos programja - Vendég-előadók meghívása	Óvodai szinten
SZÜLETÉSNAP	Csoportokban kialakított szokások szerint	Csoportonkénti megemlékezés
„OVI – LÁTOGATÓ” VENDEGVÁRÓ NAP	„Nyíltnap”	A szülők részvételével

Jeles napok, melyeknek helye van óvodánk életében:

- október 4. Állatok világnapja,
- február 2. Időjóslo nap (Medve kibújik barlangjából),
- március 15. Nemzeti Ünnepe,
- március 22. Víz világnapja,
- április 22. Föld napja,
- május 10. Madarak és fák napja,

XI. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatinkat a családi nevelés kiegészítőjeként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga, és kötelessége. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

Nevelő-fejlesztő munkánk során, tiszteletben tartjuk a gyermek egyén fejlődésének ütemét, személyiségét.

Akkor tudunk eredményesen működni, ha ismerjük partnereink –a családok- lehetőségeit, igényeit, elképzeléseit, elégedettségét, elégedetlenségét. Ezt tekintjük a partnerközpontú óvodai nevelés alapvető feltételének. Intézményünk kiemelt feladata a nyitottság, a szülőkkel való együttműködés tartalmi megújítása.

XI.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének célja

A személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával

- erősítjük a jó partneri viszonyt
- elismerjük a befogadó nevelésben a család elsődlegességét
- kapcsolatunkat áthatja a kölcsönös tisztelet, felelősség, bizalom és az elfogadó toleráns magatartás

Az együttműködés alapelvei

- a nevelésben a család elsődlegességének elismerése
- a család szokás-norma rendszerének megismerése
- a gyermek fejlődéséről folyamatos, hiteles tájékoztatás
- a családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány köteleességszerű csökkentése
- a család és az óvoda egymás iránti bizalmának, tiszteletének erősítése

XI.2. Az együttműködés tartalma

Együttműködés formája	Tartalma
Családlátogatás	A látogatás által megismerni a gyermekek közvetlen környezetét, szociokulturális hátterét. Lehetőségei: óvodáskor előtt, szükség szerint, és visszatérő látogatás.
Szülői értekezlet	A csoportot, az óvodát, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, problémák megbeszélése, vélemények, javaslatok megvitatása.
Fogadóóra	A gyermek fejlődésével kapcsolatos információk cseréje.
Nyílt napok	Betekintés biztosítása az óvoda napi életébe.
Egyéni beszélgetések	Gyermekeveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése.
Közös programok	Család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítése.
Óvodai rendezvények	A nyitott rendezvények megtekintése.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. Nem vállalhatjuk át a családi nevelés feladatainak megoldását, de hozzájárulunk a családi hátrányok, fejlődésben történő lemaradások kompenzálásához. A gyermek óvodai fejlődéséről való rendszeres és hiteles tájékoztatással hozzásegítjük a szülőket a gyermek reális megismeréséhez, értékeinek felfedezéséhez, alapszükségleteinek kielégítéséhez.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja 2012.
- A TÁMOP 3.1.4. Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben" nyertes pályázatának valamennyi általunk hallgatott előadása, annak szakirodalma
- Kompetencia alapú óvodai programcsomag
- CXC. Köznevelési Törvény
- Dr. Bakonyi Anna : Differenciálás a pedagógiai gyakorlatban Bp. Korai Felj. Közp.
- Körmöczy Katalin: Differenciálás lehetőségei ELTE TOFK. 2002.

- Labáth Ferencné: Általános szakmai koncepció Óvodai nevelés kompetenciaterület Educatio Kht.2008.
- Perlai Rezsőné: Erkölcsi nevelés az óvodában Flaccus 2014.

Legitimációs záradék
véleményezést követően a 2018 szeptembertől történő
kiegészítések kapcsán

Véleményezte:

dátum:2018.08.26

SZMK választmány képviselőjében

Elfogadta: Nevelőtestület

dátum:2018.08.26

Nevelőtestület képviselőjében

Jóváhagyta:

dátum:2018.11.15

SZMK nevében

Felülvizsgálat: törvényi változások, illetve intézményi változások függvényében azonnal, egyébként 5 év múlva

Publikálás formája: Fűzve, kézikönyv formájában

Megtalálható: Az óvoda épületeinek irodájában

Megtekinthető: Az óvodában (belső tanulmányozásra), az intézményi honlapon

Irattári száma: F 159/2018

Tartalom

I. BEVEZETŐ	4
I.1. Küldetésnyilatkozatunk, értékeink	4
I.2. Gyermekkép	5
I.3. Óvodakép	6
II. NEVELÉSI CÉLKITŰZÉSEINK	8
II.1. Az óvodai nevelés feladatai	8
II.2. Az egészséges életmód alakítása	9
II.3. Gondozás	10
II.4. Egészségvédelem, egészségfejlesztés, edzés	11
II.5. Testi nevelés	12
II.6. Egészséges táplálkozás	13
II.7. A környezettudatos magatartás megalapozása - intézményi innováció	13
II.8. Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés	14
II.9. Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés megvalósítása	18
II.10. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének elősegítése	22
II.10.1. Többségi óvodában megvalósuló-integrált nevelés	22
II.11. Az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő differenciált fejlesztési módszerek alkalmazása	23
III. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI, ERŐFORRÁSOK	24
III.1. Személyi feltételek	24
III.2. Tárgyi feltételek	26
III. 3. Az óvodai élet megszervezése	28
III. 4. Az óvodai nevelőmunka tervezése	30
III.5. Az óvoda kapcsolatai	31
III. 6. Gyermekvédelem az óvodában	33
III. 7. A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása	34
III. 7.1. A sajátos nevelés igényű gyermekek (SNI) nevelése, habilitációs, rehabilitációs tevékenységek	34
III.7.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN) nevelésével összefüggő pedagógiai tevékenység	38
III.7.3. Tehetséggondozás	39

III. 8. Társas kapcsolatok alakulása a gyermek-gyermek, felnőtt gyermek együttműködésében	40
IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	41
IV. 1. Játék	41
IV. 2. Vers, mese	43
IV.3. Ének, zene, énekes játék	47
IV. 4. Rajzolás, mintázás, kézi munka	49
IV. 5. Mozgás	52
IV. 7. Munka jellegű tevékenységek	58
IV. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	60
VI. ÁLTALÁNOS OKTATÁSI ESZKÖZÖK A PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK SORÁN	63
VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	63
VIII. ÓVODA-ISKOLA ÁTMENET – FELKÉSZÍTÉS	64
IX. GYERMEKEINK MÉRÉSI-ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	72
IX.1. A pedagógiai munka ellenőrzési és értékelési rendszere	75
IX. 2. Országos pedagógiai szakmai ellenőrzés	75
IX.3. Pedagógusminősítés 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet	76
IX. 4. Intézményi önértékelés a pedagógus kompetenciák mentén	78
X. HAGYOMÁNYAINK	79
XI. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI	80
XI.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének célja	80
XI.2. Az együttműködés tartalma	81
Felhasznált irodalom	81
Legitimációs záradék.....	82